

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1879. Andra Kammaren. N:o 33.

Onsdagen den 2 April.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 26 nästlidne Mars.

§ 2.

Herr Talmannen tillkännagaf, att Herr *L. M. Carlsson*, enligt förededt läkarebetyg, vore af sjukdom hindrad att i Kammarens förhandlingar deltaga.

§ 3.

Förekom till behandling Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 6, angående tullbevillningen.

I *punkten 1* hade Utskottet yttrat sig öfver Herr *J. Sääfs* inom Andra Kammaren väckta motion, N:o 117, deruti var föreslaget, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, *Om utarbetande af ny tulltaxa.*

1:o att Kongl. Maj:t täcktes åt ett tillräckligt antal *sakkunnige* män uppdraga att, så tidigt som erfordras för att blifva föremål för ompröfning vid nästa års riksdag, uppgöra förslag till ny tulltaxa, byggd på sådana grunder, att landets näringsidkare må kunna bestå i konkurrens med idkare af samma näring i andra länder; samt

2:o att någon handelstraktat med främmande makt icke må afslutas förr än Riksdagen blifvit i tillfälle pröfva och godkänna det i 1:sta punkten omnämnda eller annat tulltaxeförslag.“

Och hade Utskottet hemställt,

att Herr Sääfs berörda motion måtte af Riksdagen lemnas utan afseende.

Efter föredragning af ifrågavarande punkt, vid hvilken reservationer inom Utskottet afgifvits dels af Herr *S. Magnusson*, som icke

Om utarbetan-
de af ny tull-
taza.

(Forts.)

gillat den af Utskottet använda motivering, och dels af Herrar *J. F. Fredricson* och *L. M. Carlsson*, hvilka ansett Herr Sääfs motion böra bifallas, lemnades ordet på begäran till

Herr Sääf, som anförde: Herr Grefve och Talman! Mine Herrar! Vid minnet af det utlåtande, som förra Riksdagens Bevillnings-Utskott afgaf angående tullbevillningen, kan det nu föreliggande icke vara oväntadt, då Utskottets sammansättning nu hufvudsakligen är densamma som då. De ogynsamma tidsförhållanden, som redan då voro rådande, hafva likväl sedan utvecklats sig till ännu sämre i ekonomiskt afseende; och jag ansåg därför såsom min pligt att, medan ännu tid är, genom min motion vädja till Riksdagen i en så vigtig ekonomisk fråga som den föreliggande, helst som de många motioner i båda Kamrarna om understöd från statens sida för den rent finansiella nöden ingåfvo mig hopp, att Riksdagen skulle vara benägen att genom mera genomgripande åtgärder äfven sörja för det rent ekonomiska betrycket, som icke kan genom tillfälliga penningförsträckningar afhjelpas. Bevillnings-Utskottet har redan förra riksdagen i sitt då afgifna tullbetänkande framhållit sin åsigt vara, att "tullavgifternas enda allmängiltiga grund och ändamål" är att bereda statsverket inkomster. Det var således icke oväntadt, att, då jag tagit mig friheten att föreslå en revision af tulltaxan i syfte att få den så uppställd, att landets näringsidkare må kunna bestå i täflan med idkare af samma näring i andra länder, Utskottet äfven nu skulle underkänna tull-lagstiftningen såsom lämpligt medel för detta ändamål. Då jag likväl vågar vara af en motsatt mening och anser, att tull-lagstiftningen både kan och bör, klokt handhafd, i väsentlig grad bidra till att äfven göra det nationella arbetet fruktbart, enär marknaden för dess produkter derigenom kan göras rymligare — finner jag ett stöd för denna min uppfattning icke allenast i sjelfva sakens natur utan äfven i de exempel, som andra länder i detta afseende förete. Jag kan icke underlåta att här uppläsa de ord, i detta ämne, som tyske kejsaren i sitt frontal vid tyska riksdagens början innevarande år begagnade, sådant detta yttrande blifvit i våra tidningar återgifvet. Kejsaren yttrade: "Derjemte är jag af den mening, att vår ekonomiska verksamhet i hela dess omfång har anspråk på att erhålla det understöd, hvilket kan lemnas af lagstiftningen rörande skatter och tullar, och hvilket måhända lemnats utöfver behovet i de land, med hvilka vi stå i handelsförbindelse. Jag anser det vara min pligt att verka derhän, att åtminstone den tyska marknaden bevaras åt den nationella produktionen så mycket, som låter förena sig med våra allmänna intressen, och att vår tull-lagstiftning följaktligen åter närmar sig de bepröfvade grundsatser, på hvilka den tyska tullföreningens framgångsrika verksamhet i nära ett halft århundrade hvilat, och hvilka i väsentliga delar blifvit öfvergifna i vår handelspolitik sedan 1865. Jag är ej i stånd att inse, att verklig framgång följt denna förändring i vår tullpolitik. Förslag i den antydda riktningen skola, om och så snart enhet mellan de förbundna regeringarne vinnes, framläggas för eder." Mätte dylika ord snart få förnimmas äfven från den svenska tronen!

Ett ytterligare stöd för min åsigt finner jag deruti, att svenska Riksdagen redan år 1863 var af samma mening, då den till Kongl. Maj:t aflät en underdånig skrifvelse med anhållan, "det tacktes Kongl. Maj:t, efter förutgången utredning af sakkunnige män, till Rikdens näst församlade Ständer aflemna förslag till ny tulltaxa, deruti införseltullarne för de fabrikat, som utgöra föremål för inhemsk industri, blefve så afpassade, att de, å ena sidan, icke kunde lemna den svenska producenten tillfälle att skörda oskäligen vinst på öfriga medborgarnes bekostnad, men, å andra sidan, gjorde det för honom möjligt att fördelaktigt bestå i konkurrens med andra länders industriidkare." Den motion, jag nu tagit mig friheten väcka, har nästan samma ordalag, som denna skrifvelse, och afsigten med motionen är enahanda med den, som svenska Riksdagen en gång förut sökt uppnå. Nu anser emellertid Utskottet, att min motion bör af Riksdagen lemnas utan afseende, hufvudsakligen emedan, såsom det på sidan 2 uti Utskottets betänkande heter, "frihandels grundsatser, sådana de hittills tillämpats i vårt land, visat sig vara för dess ekonomiska utveckling af synnerligen välgörande verkan." Ser man efter, huru härmde förhåller sig för det närvarande, ställer sig dock verkligheten, i afseende å våra industriella näringsgrenar, i full motsats till Bevillnings-Utskottets uppfattning. Bevisen härför finnas uti Kommerskollegii senaste berättelse. Deraf framgår, ibland annat, att fabriksinrättningarnes tillverkningsvärde för år 1877 understeg det föregående årets med i det närmaste $5\frac{1}{2}$ millioner kronor; att under tioårsperioden 1868—1877 en af våra förnämsta näringsgrenar, *jernindustrien*, lidit af en förhöjd och ökad import, till stort men för dess egen verksamhet; att under det enda året 1877 *väfnadsindustrien* haft att täfla med en import af utländska bomulls- och ylleväfnader till ett värde af mer än 27 millioner kronor, deraf i det närmaste 20 millioner för ensamt ylleväfnader. För att icke besvära Kammaren med flera sifferuppgifter, får jag hänvisa till den officiella statistiken och för öfrigt till det allmänt kända betrycket inom våra fabriksnäringar. Att, vid en återblick på de sist förflutna 20 åren, landet befinnes hafva utvecklats och förkofrat sig i materiellt afseende i allmänhet, lär ingen bestrida. Men att, såsom Utskottet säger, detta skett i följd af frihandelsgrundsatsernas tillämpning, torde blifva svårt att bevisa. Jag för min del skulle vilja säga, att i trots deraf har landet genom goda skördar och gynsamma utländska konjunkturer för våra förnämsta exportartiklar kunnat förkofra sig och äfven hålla vår inhemska industri- och fabriksverksamhet någorlunda uppe. Men hur ser det ut när någon af dessa faktorer sviker, såsom för närvarande? Jo, då blir genast afsättningen otillräcklig, arbetstiden i verkstäderna måste följaktligen förkortas, hvarom hela sislidna år och äfven det innevarande bära vittne, arbetslönerna måste äfven afknappas och arbetarne först delvis och sedan i massa afskedas; och slutligen dyrbara anläggningar alldeles tillstängas och upphöra med sin verksamhet; och de, som ega nog kapitalstyrka att kunna fortsätta arbetet, få upplägga produkterna deraf i räntelösa lager för att slutligen, äfven de, nödgas se sig om efter penningelån, hvilket åter oundvikligen fram-

Om utarbetande af ny tulltaxa.

(Forts.)

Om utarbetan-
de af ny tull-
taxa.
(Forts.)

tingar och medför en penningkris. Då denna kommer ensam, såsom det understundom händer, och endast föranledes af penningemarknadens växlingar, är dock faran mindre än nu, då den är förenad med en verklig ekonomisk kris inom landet, hvilken hotar att blifva konstant. Bevillnings-Utskottet borde väl med den närvarande ställningen för ögonen hafva besinnat, att följderna af ett ekonomiskt system blott småningom och efter årtal framträda; och nu först börjar det följda systemet att visa, hvarthän det ledt och hvarthän det leder. 1878 års Bevillnings-Utskotts blomstermålning, till hvilken på sidan 2 i betänkandet hänvisas och som redan fyllt sitt ändamål, att blanda bort det, hvarom då egentligen var fråga, torde icke böra eller kunna åberopas såsom skäl för afslag å min motion. Att föreslå det staten skulle söka att medelst penningelån afhjelpa nu rådande nöd och penningebetryck, kan för ögonblicket väl vara bra, men någon varaktig bot mot det onda, som nu inbrutit i landet, kan icke derigenom beredas, lika litet som den enskildes verksamhet efter ett origtigt system förmår uppehållas endast genom penningelån, som ju ock är den simplaste utvägen. Nej, den enskilde måste ändra systemet för sin verksamhet. Och likaså måste äfven staten ändra ett felaktigt ekonomiskt system för att genom *ett bättre* sådant befrämja det nationella arbetets fruktbarhet. Den allmänna välmåga, som deraf blifver en följd, öppnar för statens behof de säkraste finansiella källorna och bildar en större och säkrare borgen för landets ekonomiska utveckling än ständiga inflytande utländska lån. Utskottet medgifver på sidan 3 i betänkandet, att vårt land för tillfället lider af ett hårdt ekonomiskt betryck, men Utskottet vill dock icke se detta i dess samband med tull-lagstiftningen och dess beroende deraf. Ingen lär dock kunna förbise, att det är den *bristande afsättningen*, omöjligheten att kunna, som sig bör, tid efter annan i penningar omsätta den i landet åstadkomna produktionen, som vållat den nuvarande tryckta ställningen. Men vill man allvarligt undersöka, hvarföre icke svenska industriens alster kunna vinna *tillräcklig* afsättning i landet, måste man ock komma till insigt om, att, så länge vår inländska marknad nödgas upptaga dels alldeles tullfria, dels alltför lågt tullpligtiga utländska varor, mängden af dessa, såsom de nu tillströmma, sammanlagd med den inländska tillverkningen af samma slag, måste gemensamt bilda en tillgång i marknaden, som öferskrider vårt folks konsumtionsförmåga och föranleder ett missförhållande mellan tillgång och efterfrågan med deraf följande ruinerande pris. Enligt min uppfattning bör tull-lagstiftningen här ingripa och söka afhjelpa ett sådant tillstånd samt befrämja en ökad afsättning inom det marknadsområde i landet, som nu till allt för stor del inkräktas af utländska produkter, "för hvars tillverkning arbetslöfverna kunna och böra stanna hos vårt eget lands arbetarebefolkning, som hittills, i motsats till utländska exempel, genom laglydnad, ordning och arbetsamhet gjort sig väl förtjent af att så väl Riksdagen som Regeringen på ett verksamt sätt söker befrämja äfven deras intressen, helst dessa här sammanfalla med hela landets", såsom jag redan i motiveringen till min motion anförde.

Jag anhåller slutligen, att ingen måtte föreställa sig, att jag med en revision af tulltaxan åsyftar uppställande af sådana tullsatser, att en oskäligen prisstegring skulle deraf blifva en följd.

En moderat skyddstull skulle endast hafva till följd och ändamål att vid kalkylen för inköp af utländskt fabrikat ställa detta i sådant pris, att importören skulle besinna, att äfven det inhemska fabrikatet kan köpas med fördel; och jag är öfvertygad om, att den i så många inhemska näringar nu rådande täflan mellan dess idkare inbördes skall vara tillräcklig att hindra en oskäligen prisstegring och ej medgifva, att svenskt fabrikat åsättes högre pris än det, som för näringens bestånd är oundgängligt. Här är således endast fråga om att för den svenska industriens upprätthållande bereda dennas alster en rymligare marknad inom landet och sålunda förekomma dess förfall.

Till sist ännu blott några ord beträffande andra punkten i min motion.

Den är föranledd deraf, att då Kongl. Maj:t enligt 12 § Rege- ringsformen eger att ingå afhandlingar och förbund med främmande makter, och det vid franska handels- och sjöfartstraktatens ingående 1865 visade sig, att deri äfven befunnos upptagna sådana bestämmelser, som, enligt grundlagen, icke utan Riksdagens samtycke kunna ega laga kraft, i hvilket förhållande den i traktaten upptagna tulltaxan då befann sig, har jag, under antagande att Riksdagen helst utöfvar sin grundlagsenliga rätt angående tull-lagstiftningen, utan den påtryckning, som en redan afslutad traktat skulle, vid framställningen om Riksdagens bifall, utöfva, föreslagit Riksdagen innehållet i andra punkten, eller »att någon handelstraktat med främmande makt icke må afslutas förr än Riksdagen blifvit i tillfälle pröfva och godkänna det i första punkten omnämnda eller annat tulltaxeförslag.»

På grund af hvad jag haft äran att nu ytterligare anföra såsom skäl för min motion, hemställer jag till Kammaren om benäget bifall till densamma.

Herr Fredricson: Förutom det jag reserverat mig mot Utskottets förslag, ber jag att få tillägga, att jag icke heller kan förena mig i Utskottets motivering å sid. 2, hvarest det heter, »att landet efter år 1865, då den senaste mera betydande reformen i frihandels- rigtning vidtogs, i nästan alla afseenden gått betydligt framåt» o. s. v. Är detta verkligen en sanning? Eller veta vi icke alla, att landet för närvarande är öfversvämmadt af utländska varor, att det är nästan utarmadt och att alla näringar ligga nere. Ett sådant yttrande af Utskottet förefaller nästan såsom ett hån mot svenska folket.

Jag yrkar afslag å Utskottets hemställan och bifall till Herr Sääfs motion.

Herr C. Aron Jönsson: Herr Talman! Jag har icke begärt ordet för att taga Bevillnings-Utskottet i försvar i denna fråga; ty jag har icke inom Utskottet kunnat fullt dela det slut, hvartill det kommit. Men jag hade trott, att Utskottet åt denna fråga kunnat

Om utarbe-
tande af ny
tulltaxa.
(Forts.)

Om utarbetande af ny tulltaxa.
(Forts.)

egna en större uppmärksamhet än det verkligen gjort, åtminstone hvad beträffar den sista punkten af Herr Sääfs motion. I den första punkten af motionen föreslår motionären, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, »att Kongl. Maj:t täcktes åt ett tillräckligt antal sakkunnige män uppdraga att, så tidigt som erfordras för att blifva föremål för ompröfning vid nästa års riksdag, uppgöra förslag till ny tulltaxa, byggd på sådana grunder, att landets näringsidkare må kunna bestå i konkurrens med idkare af samma näring i andra länder.» I denna punkt har jag icke kunnat biträda motionärens förslag; ty vi hafva ju redan en tullkomité, som ännu icke afslutat sitt arbete, och vi veta således icke till hvad resultat hon kan komma. Hvad åter beträffar den andra punkten i hans förslag, eller att Riksdagen skulle ingå till Kongl. Maj:t med en skrifvelse och begära, »att någon traktat med främmande makter icke må afslutas förr än Riksdagen pröfvat det i första punkten omnämnda eller annat tulltaxeförslag», så vill jag förena mig med honom. Jag vill icke yttra mig om den med Frankrike ingångna traktaten och om de fördelar eller förluster, som deraf blifvit en följd, ty dertill är jag icke vuxen. Jag vågar icke detta — säger jag — oaktadt så många påstå, att vår nuvarande betryckta ställning i finansielt hänseende utslutande härleder sig från denna traktat. Men när en traktat afslutas på så sätt, som förhållandet varit med den nu ifrågavarande, och år efter år förnyas utan Riksdagens hörande, anser jag, att Riksdagens rätt i detta fall blifvit på ett så att säga konstigt sätt kringgången. Jag har dervid icke förbisett 12 § Regeringsformen, enligt hvilken Kongl. Maj:t eger rätt att afsluta traktater med främmande makter. Men, om denna paragraf jemföres med 57 § och äfven med 60 § i samma grundlag, synes mig den franska handelstraktatens förlängande, så att säga, litet besynnerligt. § 60 Regeringsformen räknar till bevillningarne tull- och accismedlen, postmedlen o. s. v., och stadgar, att Kongl. Maj:t ej eger rätt att *förhöja* dem. Hans rätt att nedsätta dem omtalas visserligen ej såsom förbjuden; men huruvida en sådan rätt derföre verkligen enligt grundlagen tillkommer honom, kan med skäl ifrågasättas. I hvilket fall som helst synes det mig ej hafva varit i sin ordning att förlänga franska handelstraktaten i följd på ett år, enär, som hvar och en vet, det då var känt, att en större statsbrist stod för dörren, och regeringen ju sjelf för dess fyllande detta år föreslagit förhöjda tullar å åtskilliga artiklar samt förhöjd skatt å bränvinstillverkningen. Franska handelstraktatens förlängning anser jag således för min del strida mot § 57 Regeringsformen. Då motionären emellertid icke yrkat någonting annat än bifall till sin motion, kan jag icke med min röst understödja honom. Hade han i stället yrkat återremiss i den syftning, att Utskottet skulle hafva till Riksdagen inkommit med ett underdånigt skrifvelseförslag i frågan, skulle jag deremot hafva understött honom, just på nu anförda grund, att jag icke är nöjd med Utskottets motivering i denna del. Hvar och en, som under de senare åren bevittnat, att hufvudskälet för afslag å alla de motioner, som i Kamrarne väckts och af Bevillnings-Utskottet afstyrkts, alltid varit den omständigheten, att franska han-

delstraktaten omöjliggjorde all förhöjning i våra tullsatser, måste, i likhet med mig, önska att denna traktat snart måtte upphöra och ingen handelstraktat hädanefter afslutas med främmande makt, innan Riksdagen angående densamma blifvit hörd. Jag vet allt för väl, att man kan svara mig, att i sådant fall någon ny handelstraktat aldrig komme att afslutas. Men jag har icke begärt, att Riksdagen skall i detalj uttala sig öfver hvarje ny handelstraktat, utan jag önskar endast, att hufvuddragen af dem må för Riksdagen framläggas.

Jag har ansett mig böra säga detta, men har, såsom jag redan nämnt, intet yrkande att göra, då motionären sjelf begärt icke återremiss af punkten, utan bifall till sin motion, i hvars första del jag för min del ej kan instämma.

Herr Hedlund: Det är ganska förklarligt, att i tider af svårigheter alla, som lida, se sig om efter orsakerna till deras lidande, dels efter botemedel deremot. Det är således naturligt, att, när en del af vårt näringslif lider, man söker efter hjälp mot det onda. Men det egendomliga inträffar likväl inom vissa af våra näringsförhållanden, att under det man på andra områden tvekar att taga staten till hjälp, så tvekar man icke att göra det, när det är fråga om fabriker och handtverk, ja man tvekar då icke att för ändamålets vinnande pålägga hela folket skatter. Se vi då på andra områden, t. ex. i fråga om handeln och sjöfarten, att svåra tidsförhållanden inträffat, så har sedan många år tillbaka man icke haft något exempel på, att staten lemnat någon hjälp; om en köpman inlåtit sig på en affär, som genom förhållandenas makt icke längre går, så söker han sig en annan affär; om en skeppsredare ser att sjöfarten lider stora svårigheter, så befarar man dock icke, att han går till staten med begäran om hjälp. I afseende på jernhandteringen går man icke heller numera till staten, äfven om enskilda förslag väckas i ändamål att genom tullsatser afhjelpa de olägenheter, hvaraf jernhandteringen lider; af det skäl, att man på det området fått mera klart för sig orättvisan och oändamålsenligheten deraf. Vi hafva inom vårt land haft en industri, trämassfabrikationen, som icke motsvarat de stora förhoppningar, som vid densamma en gång fästes, hvadan ett stort antal af dessa fabriker, som sysselsatt många arbetare, gått under, och man har dock aldrig hört talas om att staten skulle härvid träda emellan med hjälp.

Man säger, att det finnes några särskilda omständigheter, på grund hvaraf ifrågavarande näringar skulle vara berättigade att åtnjuta svenska folkets hjälp. Det är visserligen sant, att de sysselsätta många arbetare, att de uppehålla ett visst mått af teknisk skicklighet i vårt land, och jag gifver dem i detta afseende ett ganska stort erkännande. Men mot detta ställer jag den omständigheten, att dessa skyddade näringar dragit och draga en stor del af landets kapital från andra områden, der man kunnat bereda landet större fördel och kunnat sysselsätta ett större antal arbetare. Jag tror därför, att man bör vara försiktig, innan man tager för afgjort, att åtskilliga näringar befinna sig i den undantagsställning, att man för

Om utarbetande af ny tulltaxa.
(Forts.)

Om utarbetande af ny tulltaxa.
(Forts.)

deras befrämjande bör låta svenska folket till dem skatta summor, hvilka torde kunna beräknas till mellan tio och tjugu millioner om året. Nu frågas, om i närvarande stund dessa näringar kunna anses så synnerligen blottställda? Jag finner med glädje af den sist utkomna berättelsen från Kommerskollegium för åren 1876 och 1877, att de, i jämförelse med landets näringslif i öfrigt, visa ganska gynsamma förhållanden. Ser man på klädesfabrikationen — på hvilken en föregående talare särskildt fästade sin uppmärksamhet — så befinnes, att för nästföregående året eller året 1876—1877 tillverkningsvärdet nedgått med endast ett obetydligt belopp, eller från 12,203,000 kronor till 11,862,000 kronor, d. v. s. med ett belopp af 341,000 kronor, och hvilket väl icke lärers få anses utöfva så synnerlig inverkan på våra näringsförhållanden. Om man ser på bomullsfabrikationen, så visar den någon tillväxt och tillverkningen af bomullsgarn någon minskning. Jag vill dock icke i detta fall besvära med sifferuppgifter, utan blott säga, att man på det hela taget, beträffande dessa industrigrenar, icke kan märka något större tillbakagående. (Jag reserverar mig dock i fråga om förhållandena för år 1878 — ty för detta år föreligga icke ännu några officiella uppgifter.) Man kan således sätta i fråga, huru vida på dessa områden det är nödigt att öka svenska folkets skatter. Jag hör någon anmärka, att det icke är fråga om att svenska folket skall betala skatt, utan endast om att skydda den inhemska industrien mot utländsk konkurrens. Många hylla denna uppfattning och äro derföre kanske villige att vara med om en tullförhöjning, ehuru de eljest icke skulle vilja vara det. Denna uppfattning är likväl origtig, och det bör kunna framgå af ett enda enkelt exempel. Bomullsspinneriernas tillverkning är skyddad genom tull å bomullsgarn af 8 öre per skålpund. Importen af bomullsgarn utgör i medeltal 20 millioner skålpund, å hvilka en tull af 8 öre skulle lemna en statsinkomst af 1,600,000 kronor, hvilken staten efterskänker till förmån för bomullsspinnerierna. Jag har räknat efter, att hos en af mina vänner, som drifver en sådan industri, utgör denna vinst omkring 300 kronor på hvarje arbetare, qvinnor och barn inberäknade. Vi kunna aldrig komma ifrån den åsigten, att icke denna tull är en *skatt*, som svenska folket får betala till förmån för denna industri. Men frågar man då, uppväga icke de fördelar, staten derigenom åtnjuter, denna skatt? Härom vill jag icke tvista, men säkert är emellertid, att man icke har skäl att klaga öfver att staten icke offrat tillräckligt för dessa näringars befrämjande, och derföre är det icke anledning att längre fortsätta på den banan.

Man har äfven talat om, att det frihandelssystem, som vi haft under loppet af 14 år, varit olycksbringande för vårt land; jag har dock svårt att med frihandelssystem beteckna ett system, på grund af hvilket man offrar en million sex hundra tusen kronor på ensamt bomullsindustrien. Man kan ju lika lätt importera bomullsgarn, som bomull.

Det har blifvit bestridt, att under den tid, det s. k. frihandelssystemet tillämpats, landets välstånd ökats; men jag hade önskat, att de ärade talare, som ifrågasatt detta, hade granskat Bevillnings-

Utskottets betänkande vid sistlidne riksdag angående denna fråga. Deraf framgår nemligen tydligt, att näringslivet i landet undergått en betydlig förbättring. Jag vill i sådant afseende endast upprepa ett par siffror, nemligen att under sista årtiondet sammanlagda värdet af vår import ökats från 252 millioner till 512 millioner, således under dessa tio år mer än fördubblats. Exporten har under samma tid stigit från 118 till 215 millioner. Man kan väl då icke neka till att landets produktions- och konsumtionskrafter ökats.

På grund häraf har jag, såsom ledamot af Bevillnings-Utskottet, icke kunnat finna skäl tillstyrka tillsättande af en ny tullkomité, och detta så mycket mindre, som den redan tillsatta komitén ännu icke slutat sina arbeten. Hvad de särskilda tullsatserna vidkommer, så torde derom vid hvarje punkts föredragning komma att lemnas erforderliga upplysningar.

Hvad den senare delen af motionen angår, nemligen i fråga om franska traktaten, så innefattar denna mera en politisk fråga, än en bevillningsfråga, hvarför jag afstår från att yttra mig derom.

Herr Casparsson: Såsom af detta Bevillnings-Utskottets betänkande säges, hafva tre af Utskottets ledamöter afgifvit reservation mot Utskottets motivering; och det förvånar mig blott, att icke flere än tre af Utskottets medlemmar deltagit i denna reservation. Jag har vid flera föregående tillfällen och senast i går tagit mig friheten att framställa anmärkningar mot den motivering, som Stats-Utskottet till ett och annat af sina utlåtanden begagnat. Det är dock mycket naturligt, att Stats-Utskottet, som behandlar snart sagdt alla ämnen, som utgöra föremål för menskligt vetande, och dertill är öfverhopadt med göromål, icke alltid kan afgifva motiveringar, så fullständiga och nöjaktiga som man skulle önska. Deremot tror jag att man på Bevillnings-Utskottet, som i allmänhet rör sig inom ett mycket begränsadt område och har god tid på sig, kan ställa något högre fordringar i detta hänseende.

Bevillnings-Utskottet säger i början af sitt utlåtande: "Motionären föreslår, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes åt ett tillräckligt antal *sakkunnige* män uppdraga att, så tidigt som erfordras för att blifva föremål för ompröfning vid nästa års riksdag, uppgöra förslag till ny tulltaxa, byggd på *sådana grunder*, att landets näringsidkare må kunna bestå i konkurrens med idkare af samma näring i andra länder." Men straxt derpå säger Utskottet, att motionens syftemål skulle innebära ett "frågående af de grundsatser, som under de senare tiotalen af år blifvit i allt vidsträcktare mån tillämpade i vår tull-lagstiftning." Sammanställer man dessa båda yttranden, tyckes deraf framgå, att Utskottet anser att de grundsatser, som under de senare tiotalen af år tillämpats, skulle gå ut på, att landets näringsidkare *icke* skulle kunna bestå i täflan med utlandet. Jag har aldrig hyst någon öfverdrifven beundran för nu gällande principer i tullagstiftningen, men till en sådan förkastelsesdom öfver dem, som den af Bevillnings-Utskottet här framställda, har jag dock aldrig kommit. Jemför man emellertid denna motivering

Om utarbetande af ny tulltaxa.
(Forts.)

Om utarbe-
tande af ny
tulltaxa.
(Forts.)

med hvad Utskottet säger på sidorna 18 och 19 i sitt betänkande, så finner man, att Utskottet der utvecklade en alldeles motsatt åsigt. Utskottet säger der: "Vid borttagandet eller minskandet af tullsatserna har man likväl alltid afsett att icke genom en sådan åtgärd skada eller tillintetgöra någon näring. Skyddstullarne hafva därför, endast i den mån en näring visat sig i stånd att umbära skyddstull, borttagits." Här säger alltså Utskottet, att meningen med tullarne verkligen varit att tillse, att landets näringsidkare kunde bestå i täflan med utlandet, det vill säga hvad Utskottet säger på sid. 2 står i motsats till hvad det säger på sidorna 18 och 19.

Den nästföregående talaren har hänvisat till hvad 1878 års Bevillnings-Utskott i sitt betänkande meddelat angående näringarnes tillstånd i vårt land. Jag medger, att denna Utskottets framställning verkligen är mycket upplysande, men jag kan dock icke underlåta att fästa uppmärksamheten på de viktiga anmärkningar, som inom Första Kammaren framställdes just mot dessa af Utskottet anförda siffror. Det framhölls nemligen, hurusom under de senare åren tillkommit flera näringsgrenar, som icke omnämnts i föregående redogörelser; och att t. ex. den så viktiga gjuterihandteringen förut räknats till bergverks-handteringen, men under de sista åren till fabriker och manufaktur. Under sådana förhållanden är det naturligtvis klart, att siffrorna skola ställa sig mycket gynsammare under de senare åren än under den föregående tiden. I allmänhet kan man på hela detta Bevillnings-Utskottets utlåtande och gruppering af siffror tillämpa ett yttrande af författaren till Törnrosens bok "jag målar så, ty så roar mig att måla."

Vidare säger Utskottet i slutet af sitt utlåtande rörande denna punkt, att exemplet af andra nationer, hvilka kunna antagas inom kort komma att återgå till skyddssystemet, icke synes Utskottet "böra förleda oss att inslå på samma väg." Detta är verkligen en mycket vacker tanke och "den är lik jag vet väl hvem"; men för min del kan jag omöjligen instämma i densamma. Skulle verkligen andra nationer komma att öfvergifva frihandeln och inslå på skyddssystemet, så tror jag att vi äro tvungna att följa med. Jag vill åtminstone icke för min del låta en sådan åsigt som den af Utskottet här uttalade framkomma utan någon protest.

Jag skall icke inlåta mig alls på frågan om *fördelarne* af skyddssystemet och frihandelssystemet; den frågan är hos oss för tidigt väckt ännu, fastän den nog med tiden kommer att göra sig gällande. Men frågan står på dagordningen i Tyskland och Frankrike samt flera andra länder. Jag läste i en aftontidning för gårdagen ett uttalande i denna sak i engelska parlamentet så betecknande, att jag tror att vi verkligen måste dervid fästa afseende. Der stod nemligen följande: Lord *Hantley* fäste uppmärksamhet på handels och landtbrukets tryckta ställning samt stälde en förfrågan till regeringen, huruvida hon ämnade anställa en undersökning om orsakerna till dessa förhållanden. Premierministern Lord *Beaconsfield* förklarade härpå, att han icke trodde, att en minskning af skatterna skulle lända landt-hushållningen till någon bättnad; *dess nuvarande betryck vore exempel-*

löst. Det vore framkalladt dels genom *skyddstullens upphäfvande*, hvarigenom de dåliga skördarne gjort sig känbara, emedan de icke kunnat uppvägas af högre pris, dels genom den för landthushållningen högst menliga utländska konkurrensen. Handeln vore visserligen äfven tryckt, men dess tillstånd vore icke identiskt med landthushållningens; *landtbruket hade aftagit i följd af den stegrade och främjade konkurrensen*, medan Englands handel i utlandet hade tilltagit. " Jag känner naturligtvis icke huruvida den tidning, hvarur detta är taget, citerat rätt, men jag måste antaga, att så är. Skulle någon för ett par år sedan här i svenska Riksdagen talat om, att landtbrukets betryck hade sin orsak i skyddstullens upphäfvande eller vore en följd af den stegrade konkurrensen, skulle han väl hafva ansetts nära nog som en idiot. Är nu uppgiften riktig, att Englands premierminister framställt sådana åsichter, tror jag att detta förtjenar det största afseende, och att vi i så fall tvingas att följa utlandets exempel.

Om utarbetande af ny tulltaxa.
(Forts.)

Detta i fråga om motiveringen. Hvad sjelfva saken beträffar, må jag erkänna, att i fråga om hvad motionären föreslår i första punkten af sin motion om nedsättande af en tullkomité, jag har svårt att bilda mig något bestämdt omdöme, då jag nemligen icke vet om icke redan en sådan tullkomité är nedsatt. Jag svärfvar härom i fullkomlig ovisshet, såvida ej Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet, som jag här ser närvarande, derom behagade lemna upplysning.

Första Kammarens Tillfälliga Utskott, som behandlat en med denna likartad motion, säger visserligen att en komité är nedsatt för att uppgöra förslag till de förändringar i nuvarande tullsatser, som af förhållandena kunna anses påkallade. Men en reservant i samma Utskott säger, att Utskottet lika litet som Riksdagen känner huruvida denna komité ännu finnes till annat än på papperet, och tilllägger: om en sådan komité verkligen existerar, som den Utskottet uppgifver finnas, och hvarom Utskottet synes mig bort kunna skaffa sig bestämd upplysning etc. Det synes således, som om Utskottet icke kunnat få någon bestämd upplysning om den saken. Emellertid, då jag i detta hänseende svärfvar i fullkomlig okunnighet, har jag mycket svårt för att kunna bestämdt instämma i motionärens förslag. Har Kongl. Maj:t redan nedsatt en komité, och denna existerar, anser jag det icke vara grannlaga af Riksdagen att begära nedsättande af en ny komité. Finnes återigen icke någon sådan komité, tror jag att omständigheterna både i utlandet och i vårt land äro sådana, att det är skäl att begära en utredning, hvilken icke i något hänseende skulle skada.

Hvad åter beträffar andra punkten af motionärens framställning, kan jag icke annat än fullkomligt instämma såväl i hvad motionären i detta hänseende föreslagit som i hvad en talare på hallandsbänken nyss yttrat. Jag tror att det är högst önskligt, att, om en ny tulltaxa upprättas, densamma först förelägges Riksdagen. Under de svåra åren 1868, 1869 och 1870 möttes man alltid, så snart det blef fråga om en förhöjning i tullsatserna för att skaffa staten större

Om utarbetande af ny tulltaxa.
(Forts.)

inkomster, med den invändningen: nej, det strider mot franska trakta-
ten. Jag tror att förhållandena för närvarande verkligen äro sådana,
att svenska Riksdagen bör få den makt öfver tullbevillingarne, som
enligt grundlagen tillkommer honom, och som han påtagligen icke på
några vilkor bör afsäga sig. Det är visserligen sant, att grundlagen
icke förbinder Kongl. Maj:t att nedsätta tullbevillingarne. Om Kongl.
Maj:t bör begagna denna rätt blir en annan fråga, men huru som
helst tror jag det är nödvändigt, att Riksdagen återtager den rätt
öfver dem, som honom enligt grundlagen tillkommer.

Jag yrkar återremiss af punkten.

Chefen för Kongl. Finansdepartementet, Herr Statsrådet Forssell:
Herr Grefve och Talman! Mine Herrar! Med anledning af den siste
årade talarens förfrågan, direkt rigtad till chefen för Finansdeparte-
mentet, anser jag mig böra upplysa, att en tullkomité verkligen
existerar. Denna komité, som för flera år sedan tillsattes, har
för någon tid sedan avslutat den största och viktigaste delen af sitt
arbete, och är för närvarande icke samlad. Att den icke blifvit upp-
löst, beror derpå att dess biträde när som helst kan behövas just
med hänsyn till den franska handelstraktaten.

Herr Lönegren: Då jag ansett en revision af tulltaxan i flera
hänseenden fördelaktig, har jag känt mig smärtsamt berörd af det
afböjande svar Bevillnings-Utskottet i detta utlåtande gifvit på Herr
Sääfs framställning. Jag anser en omarbetning af tulltaxan önskvärd,
icke endast för att få förhöjda tullafgifter; jag skall tvärtom gerna
vara med om att nedsätta tullafgifterna på åtskilliga artiklar. En
långvarig tienstgöring i tullverket har nemligen lärt mig, att flere
artiklar nu äro belastade med allt för höga tullsatser. Hvad jag
önskar, är att tullskatten, hvilken väl under alla skiften torde blifva
oundviklig, jemnare fördelas på de olika artiklarne, än nu är för-
hållandet, och att tullsatserna bestämmas dels med afseende på varans
värde, dels med afseende på dess beskaffenhet och användning, om
den är en lyxartikel eller en nödvändighetsvara. Vidare önskar jag
att likartade varor åsättas samma tullsatser, och att tulltaxan i sin
helhet uppställas på ett enkelt, tydligt och klart sätt, så att tillämp-
ningen må, så vidt möjligt är, öfverallt bli lika. Dessutom önskar
jag — och jag lägger mycken vikt härvid — att tillbörligt afseende
fästes vid vår industri, så att densamma genom tulltaxan hvarken
onaturligt gynnas eller i sitt bestånd hotas. Jag önskar tillika, att
en mängd bestämmelser, som nu ligga till grund för tullbehandlingen,
måtte i tulltaxan inrymmas och sålunda både komma till allmänhetens
kännedom och blifva lagligen bestående. Jag tror icke, att industri-
idkarne i allmänhet hysa någon tanke på, än mindre någon förhoppning
om, att få en förhöjning i tullen på deras fabrikat. Säkerligen skola
de, till en del åtminstone, känna sig någorlunda tillfreds med att få
behålla det skydd de för närvarande åtnjuta. De vilja i lugn och ro
fortsätta med sitt arbete, och frukta endast att genom en nedsättning

af tullen blifva urståndsatte att fortsätta sin verksamhet och beröfvade de penningar de i sina yrken nedlagt. De hafva såväl inom landet som i utlandet en mycket svår konkurrens att bestå, och mången af dem tvingas derigenom att, för att kunna existera, gå ifrån sin redbara och goda tillverkning och följa utländska industriidkares exempel att göra dåliga och billiga varor. Tulltaxans hufvudsyfte är naturligtvis att bereda staten inkomster; men den kan och bör äfven hafva en annan uppgift, nemligen att motverka njutningsbegäret och den stora benägenhet för lyx, som vidlåder svenska folket. Tulltaxan bör slutligen äfven befordra vår inhemska industri och derigenom göra oss så mycket, som möjligt, oberoende af utlandet. Den vinst, som uppkommer af råvarornas förädling, anser jag att man bör unna sitt eget land och ej utlandet. Att genom låga tullsatser framkalla och befordra en stor import af öfverflödsvaror anser jag mycket oklokt, äfven om derigenom någon vinst skulle för statskassan uppstå.

Af dessa skäl önskar jag en revision af tulltaxan. Jag hoppas att, om en sådan revision kommer till stånd, detta grannliga arbete måtte anförtras åt dertill fullt kompetenta personer, som hafva öppen blick för landets behof, och vilja vid fullgörandet af sitt arbete göra sitt bästa att se landets intressen till godo.

Herr Dickson: Då man utgår från origtiga premisser, är det ganska tydligt att man äfven skall komma till vilseledande konklusioner; och detta har enligt mitt förmenande den ärade motionären gjort sig skyldig till, hvilket äfven framgick af hans anförande i dag. Hans ena premiss var, att det ekonomiska betryck, hvori landet för närvarande befinner sig, kunde anses, om icke helt och hållet, så åtminstone till stor del vara en följd af den friare lagstiftning, som vi nu ega, i jämförelse med den, som före år 1863 var gällande; och den andra premissen var den, att det behöfliga skyddet för vår industri borde sökas i en protektionistisk tulltaxa. Jag för min del tror, att dessa premisser äro fullkomligt origtiga. Icke kan väl motionären anse, att den friare tull-lagstiftningen kan hafva vågon väsentlig del i det ekonomiska betryck, som för närvarande är rådande i landet. Ty vore den premissen riktig, så skulle naturligtvis aldrig någon ekonomisk handelskris kunna uppstå, då en protektionistisk tull-lagstiftning finnes. Jag ville således påstå, att det antagande, att vår tull-lagstiftning har någon del i den ekonomiska kris, vi för närvarande hafva att genomgå, är både obevisadt och obevisligt. Den andra premissen var, att tullarne för närvarande äro för låga, att vi äro frihandlare. Men jag vågar påstå, att vår tulltaxa, långt ifrån att fullt utgå från frihandelsprincipen, tvärtom åt åtskilliga inhemska fabrikat lemna ett skydd, som är ganska rundligt tilltaget. Den, som kallar vår nu gällande tulltaxa en frihandelstulltaxa, begår således ett stort misstag. Jag för min del är väl en vän af frihandels-systemet, men jag går icke så långt, att jag obetingadt vill borttaga eller nedsätta det skydd våra näringar nu i tull-lagstiftningen ega. Men lika litet vill jag på något sätt gå in på att bidraga till att i

Om utarbetande af ny tulltaxa.
(Forts.)

Om utarbetande af ny tulltaxa.
(Forts.)

tull-lagstiftningen öka detta skydd. Hufvudsyftemålet med all tull-lagstiftning måste naturligtvis vara att bereda staten en inkomst. Tull-lagstiftningen kan derjemte, jag medgifver det, äfven afse en uppmuntan åt landets näringar. Men man bör ganska noga väga dessa båda syften och vid tulltaxans bestämmande, såsom en talare på göteborgsbänken framhållit, tillse, att icke den skatt, som landets invånare genom tullen få vidkännas, i stället för att komma statskassan till godo, går till näringsidkarne; ty ju mer den går till dessa senare, desto olyckligare är detta för landet i dess helhet.

Mine Herrar! Vi äro här samlade såsom lagstiftare, icke blott för näringarne utan för landet i dess helhet. Landets invånare kunna indelas i producenter och konsumenter. De senare äro mycket talrikare än de förre. Man måste derföre vid tull-lagstiftningen äfven se något litet på konsumenternes fördel. Antaga vi nu protektions-systemet, kommer snart någon näring och klagar öfver det betryck, hvori densamma befinner sig. Lagstiftarne tycka då att det är synd om denna näring, och gifva henne derföre det skydd hon begär. Men snart komma andra näringar och fråga: hvarför få icke äfven vi samma skydd? — Nå väl! Lagstiftarne hjälpa äfven dem; och hvar och en näring har då fått det skydd, hvartil *den* anser sig berättigad. Men man skall då finna, att det skydd, man sålunda gifvit näringarne, i så hög grad höjt prisen för alla, äfven för producenterne, att det som från början var ett skydd till slut alldeles icke blifver något sådant, utan att ställningen blifver densamma som förut; och på allt detta är det i hvad fall som helst alltid en talrik klass, som oundgängligen förlorar, konsumenterne; de drabbas af det skydd samtliga näringsidkarne fått.

Om jag således tror att man vid fastställande af tulltaxan bör hufvudsakligen tillse, hvad tullafgifterna inbringa åt statskassan, medgifver jag dock, att man derjemte vid samma taxas bestämmande bör se till, huruvida icke någon näring i landet, som vuxit upp och kommit sig före under tull-lagstiftningens skydd, blifver lidande genom borttagande af detta skydd. Men jag tror att vi kunna vara nöjda med hvad vi i den vägen hafva gjort. Sedan åren 1863 och 1864 hafva våra närings- och fabriksförhållanden gjort stora framsteg. Om, såsom den förste talaren yttrade, frihandelssystemet är orsaken till den nuvarande tryckta affärsställningen, kan derföre med fullkomligt lika goda skäl sägas, att frihandelssystemet varit orsaken till dessa framsteg. Att vi för närvarande lida af ekonomiskt betryck beror på helt andra skäl, än att tullafgifterna äro för låga. Vi hafva haft ekonomiska kriser år 1857, på 1820- och 1830-talen. Men dessa kriser kunde väl icke vara föranledda af tulltaxan, hvilken den tiden snarare var för mycket protektionistisk än för litet.

Att för ett förslag i protektionistiskt syfte lägga till grund det påståendet, att våra nuvarande tryckta ekonomiska förhållanden bero af tulltaxans bestämmelser, är således enligt min åsigt fullkomligt origtigt. Jag kan derföre icke annat än för min del på det varmaste tillstyrka bifall till Utskottets hemställan.

Herr Hammarskjöld: Hvad som hittills i denna sak förefallit under dagens sammanträde har icke gifvit mig det intryck, att det vore erforderligt att inlåta sig på några större vidlyftigheter i afseende på nu föreliggande fråga; och jag skall icke heller besvara Kammaren dermed. Jag är naturligtvis, lika väl som Kammarens samtliga öfrige medlemmar, fullt medveten att den nuvarande tiden är en tid af ekonomiskt betryck; men för mig är det icke, såsom för ett par föregående talare, möjligt att tro, att tulltaxans beskaffenhet är skulden till detta betryck, ty då borde det hafva inträdt redan för länge sedan. Dessutom veta vi ganska väl, att det är särskilda omständigheter som föranledt, att ett par af våra förnämsta exportartiklar nu noteras mycket lågt på den utländska marknaden och därför icke kunna med fördel produceras och försäljas. Vidare har en minskning inträdt i det oupphörliga indragandet i landet af utländska lån och utländska penningar, genom hvilket indragande under föregående tid en i många fall konstlad prisstegring åstadkommits. Slutligen är det ganska möjligt, om icke troligt, att den förhöjning i penningarnes värde, som flera länders öfvergång till guldmyntfoten torde medfört för hela den civiliserade världen, äfven sträckt sina verkningar till oss och vållat en nedsättning i våra prisförhållanden till känbar olägenhet för producenterne. Härmed vill jag emellertid icke vidare sysselsätta mig.

Hvad som uppkallat mig är ett par yttranden af en min länskamrat. Han började sitt såsom vanligt spirituella föredrag med ett temligen skarpt anfall mot Bevillnings-Utskottets motivering och påstod att Utskottet i densamma skulle hafva gjort sig skyldigt till högst betänkliga motsägelser. Jag har för min del icke kannat finna att denna hans anklagelse är riktig. Ser man efter hvad Utskottet har yttrat, så finner man att Utskottet endast sagt, att den ärade motionären tydligen afsett ett öfvergifvande af det nuvarande tull-lagstiftningssystemet och en återgång till skyddssystemet. Det är mot ett sådant syfte i motionärens förslag, som Utskottet rigtat sina anmärkningar. Men ingalunda kan man deri läsa, att Utskottet skulle velat påstå, att det vore lämpligt att uppgöra en tulltaxa på sådan grund, att landets industri och näringar icke skulle kunna bestå i konkurrensen med andra länders, utan Utskottet har naturligtvis endast velat säga, att sådana näringar, som icke äro för Sverige naturliga och icke kunna bestå annat än genom konstlade medel, dem bör man icke, såsom motionären efter Utskottets förmenande haft för afsigt, hålla uppe eller tillskapa genom sådana konstlade medel, som skyddstullar.

Äfvenledes tycktes den ärade talaren hysa den mening, att det skulle vara praxis i Sverige, att handelsfördrag med främmande makter undandrogenes Riksdagens hörande; och särskildt anspelade han på den franska handelstraktaten. Jag tror mig icke bedraga mig då jag säger, att franska handelstraktaten förelades Riksdagen till godkännande och inom Riksdagen äfven blef föremål för ganska vidlyftiga förhandlingar; jag kan åtminstone icke erinra mig annat än att detta var förhållandet.

Slutligen citerade den ärade talaren lord Beaconsfields tal i engelska

Om utarbetande af ny tulltaxa.

Om utarbetande af ny tulltaxa.
(Forts.)

parlamentet såsom ett bevis för angelägenheten af att öfvergå till skyddstullsystemet. Jag tillåter mig härvid erinra, att lord Beaconsfield vunnit sin ställning i engelska parlamentet såsom chef för skyddstullspartiet; han började nemligen sin bana såsom chef för det parti, som fordrade bibehållandet af skyddssystemet för jordbrukets produkter. I England, såväl som i alla andra länder, ligger det ju åtminstone skenbart i jordegarnes intresse att få tull på spanmål och andra jordprodukter; men detta står helt naturligt i skärande strid mot fabrikanternes och handtverkarnes intresse att kunna få lefnadsförmödenheter för sig sjelfve och sina arbetare till billiga pris. Denna konflikt af intressen är föga märkbar i sådana länder, som sjelfva utföra spanmål och andra produkter, men i England har striden i denna fråga varit ytterst häftig, just därför att England är och varit ett spanmålsimporterande land. Det var just för fabrikanternes och handtverkarnes skull, som man fann det nödigt att först sänka och sedan borttaga den engelska spanmålstullen. Detta motsatte sig emellertid lord Beaconsfield i sin egenskap af chef för det landtbrukande partiet. Han blef i engelska parlamentet slagen, och de frihandelsgrundsatser, som då genomfördes i nämnda parlament, i främsta rummet med hänsyn till jordbruksprodukter, gälla ännu i dag. Strömningen i detta afseende har varit så stark, att lord Beaconsfield och hans partivänner, äfven då de suttit vid styret, icke dristat sig framkomma med något förslag om återinförande af skyddstull å spanmål eller andra landtmannaprodukter. Nu har visserligen till följd af landets svåra ekonomiska förhållanden en motsatt strömning i någon mån gjort sig gällande i en annan riktning, och dervid har lord Beaconsfield återgått till sin första kärlek: detta är allt hvad som händt. Men deraf får man visserligen ej draga några stora slutsatser i afseende å lord Beaconsfield såsom en synnerlig hög auktoritet i tullfrågor. Såsom här också anförts, har lord Beaconsfield sagt sig icke ens ansett nödigt att göra något för handels och industriens intressen; endast jordbruket skulle skyddas. Jag vet ej, om den ärade motionären från Norrköping skulle känna sig särdeles uppbyggd af en tull-lagstiftning, som grundades på lord Beaconsfields åsigt; och vi torde icke heller för närvarande hafva att befara en sådan.

Jag kan sålunda icke finna, att min ärade länskamrat i dessa frågor anført något skäl, som bör kunna anses tala för ett frångående af den hittills följda tull-lagstiftningsprincipen.

Grefve Sparre: Efter min uppfattning af de anföranden vi hittills fått höra i denna fråga, är det den förste ärade talaren på uplandsbänken, som stält frågan på den punkt, der den nu befinner sig för oss. Jag är nemligen af den mening, att Kammaren alldeles icke behöfver sysselsätta sig med ett försvar för vare sig frihandels- eller skyddstullssystemet. Men hvad som omöjligen kan undgå att fästa vår uppmärksamhet, det är hvad som uti närvarande ögonblick i detta afseende föregår i snart sagdt hela det öfriga Europa. Vår närmaste granne, Ryssland, fullföljer sedan många år ett protektionistiskt system. Den stat, som näst England intar första rummet i världshan-

deln, Amerika, tillämpar likaledes sedan flera år ett strängt protektionistiskt system. Om nu Ryssland, oakadt de rent af förtviflade finanser, som detta land haft att dragas med, likväl genomgått det senaste kriget utan att, såsom man förespått, deraf ruineras, om Amerika, som efter sitt förhärjande krig under ett flerårigt protektionistiskt system, återställt sina rubbade finanser — om, säger jag, dessa båda stater med sådan framgång hyllat nämnda system, att de återvunnit sina krafter till den grad, att den sistnämnda börjat öfversvämma hela Europa med sina varor, så bör man kanske likväl undra på att det protektionistiska systemet jemväl i andra stater vinner sympatier. Om vidare en annan stat, som i Europa i allmänhet anses såsom en mönstertat inom det finansiella gebitet, i alla tider bibehållit ett temligen allvarligt protektionistiskt system, så försvagar icke heller detta deras ställning, hvilka hos oss försvara protektionismen, om ytterligare just i detta ögonblick inom Tyskland, som hyllat en frisinad handelspolitik, dess förste man, som ej brukar misslyckas i sina propositioner för den tyska riksdagen, föreslagit en bestämd återgång till det protektionistiska systemet, så innefattar ju äfven detta en viss uppmaning till grannstaterna att se till hvad deras frid tillhör. Om ändtligen äfven andra länder, till exempel Österrike, afbrutit sina hittills varande i frihandels syfte ingångna traktater; om, såsom vi för några dagar sedan erfor, representationen i Nederländerna beslutat fästa regeringens uppmärksamhet på den retrograda strömning, som går genom hela Europa med afseende å tull-lagstiftningen; om från de maktägande i sjelfva England, frihandels vaggan, ej blott från lord Beaconsfield utan äfven från andra — ty der i landet har en längre tid agiterats i protektionistisk riktning, hörts uttalanden i detta syfte — kan det väl under sådana förhållanden vara herrar frihandlares mening att vi skola blunda och slå döförat till! Männe vi ej fastmera böra vidtaga någon åtgärd och tänka på hvad vi skulle göra, i händelse hela världen i öfrigt blefve protektionistisk! Eller skulle det verkligen vara Herrarnes mening att äfven i sistnämnda fall — såsom Utskottet säger — vi ej skola låta "förleda oss", utan bibehålla frihandelssystemet! Nej, jag vågar påstå att en sådan åsigt ej är hållbar. Motionären har, efter min uppfattning, haft fullt skäl att omnämna den saken i sin motion och att begära det representationen skall fästa regeringens uppmärksamhet på angelägenheten att vara beredd på hvad som inom tull-lagstiftningens område kan ske utom oss. Motionären har härtill haft så mycket större skäl, som vi hört af Herr finansministern att en tullkomité för några år sedan tillsattes, som, så vidt jag kan påminna mig, består af frihandlare af renaste skrot och korn. Vi måste besinna, mine Herrar, att om till exempel Tyskland, hvars exempel otvifvelaktigt i detta hänseende är för oss särdeles behjertansvärdt, antager detta förslag, som rikskanslern framlagt, så är det mer än sannolikt att tyska staten liksom hvarje annan stat, till förekommande deraf att under afbidan på det nya systemets inträde importen blir alltför stor, förklarar att den nya tulltaxan genast skall träda i verket. Men om detta sker, blir vår export också från Tyskland utestängd.

Om utarbetande af ny tulltaxa.
(Forts.)

*Om utarbe-
tande af ny
tulltaxa.
(Forts.)*

Jag har sjelf under en resa i Frankrike varit i tillfälle erfara att stämningen der temligen allmänt är emot en prolongation af handelstraktaten med Sverige. Men hvar stå vi väl, i händelse denna traktat blir uppsagd, om vi ej på förhand beredt oss på en dylik eventualitet. Vi måste åtminstone ega en ny tulltaxa för att kunna underhandla om så kallade konventionella tariffer. Under denna resa i Frankrike, som egde rum sistlidet år, kom jag i temligen nära beröring med de män, hvilka hade i uppdrag att utreda näringsidkarnes anspråk på och klagomål öfver den franska tull-lagstiftningen; och jag beundrade det allvar, den energi, med hvilken undersökningen genomfördes, huru noga man tog reda på alla förhållanden, innan beslut fattades. Jemför jag detta sätt att gå tillväga i Frankrike med det sätt, hvarpå i allmänhet tulltaxorna hos oss uppgöras, så kan jag icke neka att jmförelsen ej utfaller till vår fördel. Och likväl är Sverige ett litet land, för hvilket tullbestämmelserna måste vara mera känbara än för ett stort och rikt land som Frankrike; sådana saker borde därför här med yttersta varsamhet och noggrannhet behandlas.

En talare på göteborgsbänken yttrade i sitt anförande, att, om man utgår från falska premisser, så kommer man till en falsk konklusion. Jag hoppas att han erkänner att min premis icke är falsk, då jag påstår att i händelse hela det öfriga Europa blir protektionistiskt, äfven vi måste bereda oss på och tänka efter hvad vi skola göra. Jag kan således ej ogilla Herr Sääfs motion om en framställning till regeringen i ämnet, så mycket hellre som den af Kongl. Maj:t tillsatta tullkomitén troligen icke arbetar i den riktning jag för min del önskar, hvilket jag visserligen ej vill lägga dess ledamöter till last, ty den protektionistiska strömning, som nu genomgår Europa, fans ej, då komitén tillsattes, utan har först sedermera tillkommit.

Jag har blott några ord att tillägga i anledning af de yttranden, som afgifvits af två talare från Göteborg. Dessa talare framhöllo, att sedan 1865 en märklig framgång inträdt för fabrikerna i vårt land. Isynnerhet den siste af dessa talare betonade att detta varit en följd af det rådande frihandelssystemet. Jag tror att talaren här kom fram med en falsk premiss. Anledningen dertill att våra näringar och vår handel blomstrat sedan 1865 ligger i de stora allmänna företaget, som under denna period genomförts och spriddt penningar i landet. De ofantliga lånesummor, som indragits, hafva underlättat rörelsen och konsumtionen i landet; häri ligger, om icke den egentliga, så åtminstone en ganska betydande orsak till fabriksnäringens utveckling i vårt land undet det sista årtiondet. Men jag befarar, att hans premis var falsk, då han sade, att frihandeln åstadkommit detta.

Mot den förste talaren på göteborgsbänken, som yttrade, att våra fabriker, sedan franska handelstraktaten kom till stånd, ökat sin tillverkning med, jag mins icke huru många millioner, tillåter jag mig erinra, att i alla länder under en viss längre tid af år fabrikerna pläga utveckla sig i verksamhet och produktion, såvida landets ekonomiska tillstånd är någorlunda sundt. Han medgaf dessutom sjelf att, med en fabriksrörelse på 12 millioner, tillverkningen 1877 minskats med 4 å 5 hundratusen. Redan den minskningen är ju ganska be-

tänklig; och sannolikt är, att en ännu större sådan skall visa sig för år 1878. Men dessutom, är det väl säkert, mine Herrar, att denna starka fabrikation verkligen medfört nytta för landet och att fabrikationen bedrifvits med fördel, då prisen otvifvelaktigt oupphörligen till följd af konkurrensen nedtryckts? Jag vet icke hvad de många konkurserna i Norrköping — då jag tyckt mig finna hvar tredje menniska gjort konkurs i denna fabriksstad — i det afseendet bevisa, men icke kunna de sägas utvisa något tillfredsställande i afseende å fabriksindustrien. Jag vet icke heller, om den utveckling, som industrien under senare tiden tagit, har varit riktigt lycklig. Det är måhända djerft; men, utan att vilja åtaga mig att grundligt utforska eller fullständigt angifva orsaken till den närvarande fleråriga krisen, vågar jag för min del hysa den förmodan, att det hvarken är kriget eller de andra skäl man till densamma sökt om åstadkommit den, utan just frihandeln och dess läror, som framkallat eller bidragit till den öfverproduktion i hela världen, som utan tvifvel medfört den kris, hvaraf Europa nu lider. Ty det är otvifvelaktigt, att detta system, då hvar och en endast arbetar på att producera mycket, utan att tänka på afsättningen, slutligen skall åstadkomma stockning.

Jag vågar icke längre upptaga Herrarnes tid. Jag har kanske redan varit alltför vidlyftig; och jag har kanske till och med begått det felet att inlåta mig på fördelarne af frihandels- eller skyddstullsystemet. Men — jag ber om förlåtelse — detta var nödvändigt för att något litet betaga kraften af mina motståndares skäl. Hvad jag skulle vilja yrka, vore, att Riksdagen ville med afseende å de nuvarande strömningarne i Europa göra framställning till Kongl. Maj:t, att Kongl. Maj:t ville till en kommande riksdag vara betänkt på de åtgärder, som då kunna och böra vidtagas; ty om Riksdagen då skulle vara alldeles oförberedd, blir frågans lösning för oss ganska svår. I denna syftning instämmer jag med den talare, som förut yrkat återremiss.

Herr Granlund: Det är verkligen vågadt, att i en fråga sådan som denna, uppträda mot de många kämparne för den nu rådande, moderna frihandelsprincipen; inom Bevillnings-Utskottet har, såsom jag tror, knappast funnits någon röst, som icke gått ut ifrån den riktningen. Vid denna riksdag hafva motioner väckts om förhöjning i de nu varande billiga tullarne på åtskilliga varor äfvensom landtmannaprodukter. Långt ifrån att kunna instämma i hvad en föregående talare yttrat, tror jag att, om det skulle blifva fråga om tullar på landtmannaprodukter, detta icke skulle möta motstånd, emedan jag anser, att det ligger i både industriidkarnes och jordbrukarnes intresse, att konkurrensen med utlandet minskades. Ty huru förhåller det sig nu i vårt land? Om vi också erhålla den bästa skörd, så hafva landtbrukarne mycket liten nytta deraf, emedan utlandet öfverflyglar oss; och så är det i alla riktningar. Det är ju gifvet, att jordbrukaren icke har arbete att gifva åt de många arbetare, som, när fabrikena stängas, söka arbete vid jordbruket. Jag vill icke påstå, att den nuvarande krisen uteslutande varit en verkan af frihandeln. Nej, långt derifrån; men frihandeln har i flera afseenden bidragit till krisen. Det måtte t. ex. väl vara en fullkomlig sanning, att vårt

Om utarbetande af ny tulltaxa.
(Forts.)

Om utarbetande af ny tulltaxa.
(Forts.)

svenska jern erkännes vara ett bland de allra bästa; och det har så varit under en mängd af år. Det ligger ju väl då nära till hands att antaga, att alla dessa maskiner och redskap, som nu tullfritt införas i vårt land, skulle kunna bättre eller åtminstone fullkomligt lika bra som i utlandet tillverkas i vårt eget land. Men huru har det gått till, sedan alla dessa maskiner, redskap och verktyg blifvit tullfria? Jo, de hafva alldeles öfversvämmat vårt land, så att snart nog ingen landtman finnes som har någon svensk yxa eller plog, och meningen är väl, att det skall gå derhän, att vi slutligen skola plöja vår torfva med utländsk plog, likasom vi redan nu lefva af utländska penningar.

Det är sagdt af en föregående talare från Göteborg, att åtskilliga fabrikanter haft millioner förtjenst till följd af dessa skyddstullar, men jag tror att innehafvarne af dessa millioner får man nu i vårt land ganska mycket leta efter. Om vi se på åtskilliga näringar, nästan de allra bästa, såsom t. ex. klädesfabrikationen, huru hårdt är den icke tryckt? Men för många år sedan sade man: denna rörelse skall drivas i stort — det bör bildas associationer. Nå väl! det gjordes; åtskilliga enskilda personer med stora tillverkningar bildade bolag för att kunna drifva tillverkningen med fullständiga maskiner och bättre arbetsmetoder — och huru gick det? Jo, de flesta hafva redan störtat.

Han sade äfven, att han talat med en fabrikant, som kommit till det resultat, att han genom skyddstullsystemet skulle förtjena 300 kronor på hvarje af sina arbetare. Jag vet icke om meningen var, att dessa 300 kronor skulle tillfalla arbetarne eller om de ingingo i fabrikantens arbetsförtjenst — jag förmodar dock det förra; men om nu denna näring genom konkurrensen med utlandet måste upphöra eller minskas, huru går det då med arbetarne, som hafva dessa inkomster? Söka de arbete hos en fabrikant, så säger denne: jag har intet att gifva; gå de till jordbrukaren, så möter dem samma svar: jag har ingen afsättning för mina produkter — jag kan icke använda er. Arbetaren har då ingen annan råd, än att utvandra.

Den ärade talaren hänvisade fabrikanterna att göra detsamma som köpmannen gör; han gör en affär — den bär sig icke, och han måste söka upp något annat. Denna anvisning är likväl ej hållbar. Det går icke för en fabrikant så lätt för sig att så der tvärt byta om yrke och kasta sig från det ena in på det andra. Det fordrar dock tid, ja ofta ett helt lifs erfarenhet för att kunna utöfva ett yrke på ett klokt och tidsenligt sätt. Denna hänvisning anser jag således illa vald.

En talare har sagt, att det är mycket bra att tullen går till staten, men mycket olyckligt, att den går till fabrikanten. Jag tror icke att, om vi jmföra våra tullar med utlandets, vi kunna sägas hafva något synnerligen afsevärdt skydd. Betraktom blott den stora skilnaden mellan vår import och export för år 1877, då den förra öfversteg den senare med icke mindre än 87 millioner — och med skäl kan det frågas: hvarmed skall detta betalas? Det må väl ändå icke kunna disputeras, att den inhemska tillverkningen lemnar arbetsförtjenster inom landet, och det är ju gifvet att fabrikanterne icke

kunna höja prisen så att konsumenterna blifva uppskörtade, emedan konkurrensen äfven inom landet är så stor, att det säger sig sjelft, att man måste tillverka och sälja så billigt som möjligt. Det måste väl också erkännas, att den svenske fabrikanten tillverkar, om ock må hända icke så eleganta eller med så vackra omslag försedda saker som utländingen, dock i allmänhet vida solidare varor än han.

Jag skulle således för min del vilja förena mig i yrkandet om bifall till Herr Sääfs motion; men jag skulle icke heller hafva något emot en modifikation af senare delen i fråga om nedsättande af en komité. Emellertid instämmer jag i Herr Sääfs motion.

Herr Peyron: Kanske skulle någon fordra, att den ende härvarande medlemmen af Stockholms börs skulle yttra sig i en så vigtig principfråga som denna; och jag ber derföre att med några få ord få tillkännagifva min ståndpunkt i densamma.

Jag skall icke besvara Kammaren med att ställa upp mot hvarandra fördelarne eller olägenheterna af det ena eller det andra systemet: frihandeln eller skyddstullarne. Derom är tillräckligt taladt, derom finnes en literatur, som en mansålder knappast är tillräcklig att hinna genomläsa. Jag vill endast tillkännagifva, att jag i grund och botten hyllar den tull-lagstiftning, som under de senaste 15 åren följts i Sverige. Jag tror, att den fört vårt land framåt en ganska god bit, och jag är öfvertygad att, om vi varsamt fortsätta på denna bana, äfven för framtiden ett gynnsamt och lyckligt resultat deraf skall följa. Genom detta har jag antagligen redan tillräckligt gifvit tillkänna, att jag kommer att yrka bifall till denna punkt likasom till alla punkter i detta utlåtande med undantag af den 9:de.

Herr Casparsson: Det händer ganska ofta här i Kammaren att ett yttrande blir missuppfattadt och vanställt, såsom jag förmodar, i de allra flesta fall fullkomligt afsigtslöst. Då sådant händer mig, brukar jag vanligen icke upptaga sådant till besvarande; men den skarpsinnighet och humanitet, som alltid utmärka representanten från Upsala — hvilken dock för tillfället icke är här närvarande, komma mig att anse uppmärksamheten både emot honom och mig sjelf fordra det hans yttranden om mig något belysas.

Han sade först, att jag påstått det den franska handelstraktaten icke blifvit för Riksdagen framlagd. Ett sådant yttrande har jag likväl icke fält, ty detsamma skulle icke öfverensstämt med det verkliga förhållandet. Jag yttrade deremot, att genom att ingå en handelstraktat på tolf år undandrogs Riksdagen all beskattningsrätt, såvidt densamma rörde tulltaxan. Detta var mitt yttrande, och det är emellan detta och det mig påbördade en väsentlig skillnad.

Jag skulle vidare, såsom samme talare yttrade, hafva i någon mån vanställt Utskottets motivering. Om jag ock ej vill ingå i närmare undersökning af frågan, så tror jag dock att han å sin sida gjort sig skyldig till att vanställa mitt yttrande i frågan om spanmålstullarne. Han sade nemligen att jag skulle enligt mitt yttrande hafva velat lägga skyddstull på spanmål. Så har jag dock icke sagt.

Om utarbetande af ny tulltaxa.
(Forts)

Om utarbetande af ny tulltaxa.
(Forts.)

Jag yttrade nemligen att när premierministern i England uttalade en sådan åsigt, som jag nyss uppläst, så torde det vara fullt skäl för oss att noga beakta dessa förhållanden. Jordbruket kan dock ganska väl tillgodoses på annat sätt än genom bestämmande af tull på spanmål. Den värde talaren sade jemväl, att han var så ung vid den tid, då frågan om den franska traktaten förra gången var under behandling, att han var ännu blott student. Vid den tiden, eller något senare, väckte jag för 11 år sedan inom Riksdagen motion derom, att man skulle vidtaga samma åtgärder som i England, då spanmålstillarne borttogos, och sedermera jemväl i Frankrike, att genom lån för täckdikning med flera ändamål understödja och befrämja jordbruket. Det var dock ingen inom svenska Riksdagen, som ville lyssna till detta förslag, emedan man ansåg dessa åtgärder obehöfliga. Jag tror deremot fortfarande att en sådan åtgärd skulle hafva varit till jordbrukets förmån. Ett annat sätt att tillgodose jordbrukets intressen är att söka anordna spanmålshandeln på lämpligare sätt än för närvarande. Jag skall taga mig friheten att återkomma härtill framdeles, då frågan om tull på spanmål till behandling förekommer. Jag vill blott framhålla att jag icke yttrat det jag ville hafva tull på spanmål, utan blott fästa uppmärksamheten på det af mig anförda yttrandet af den engelske premierministern.

En talare på göteborgsbänken har frågat, huruvida man kunde säga att nu gällande tullagstiftning har någon del i den betryckta penningställningen. Det är visserligen en mängd andra omständigheter, som dertill bidragit, men jag tror dock att tullagstiftningen har en ganska stor andel deri. Jag tror att *alla* äro ense derom, att den närvarande betryckta penningställningen har uppkommit deraf, att kapital blifvit bundet dels i jernvägar och dels i stora industriella etablissement. Men hvad är orsaken dertill? Jo, när man proklamerat fri täflan med utlandet, så kan man icke tänka sig någon täflan med framgång så länge man saknar sådana kommunikationsmedel, som utlandet i så rik mån besitter. Kan man likaså tänka sig att en svag, öfver hela landet spridd, industri skall kunna täfla med utlandets koncentrerade industri? Nej! den svenska industrien måste äfven koncentreras, och detta är orsaken, hvarföre så mycket kapital blifvit bundet i industriella anläggningar. Står detta icke i sammanhang med tullagstiftningen, så vore det väl märkvärdigt? Jag klandrar icke tullagstiftningen derföre att den framkallat jernvägar och i många afseenden bidragit till landets utveckling; men att den stora fastläsningen af kapitalet står i samband med tullagstiftningen synes mig alldeles klart, emedan det är denna lagstiftning som tvungit oss in på dylika större företag.

Här har af talaren på göteborgsbänken och andra med honom liktänkande yttrats, att man genom att lägga på skyddstillar skulle få gifva skatt till tillverkaren. Jag frågar då: är det bättre, att, såsom nu sker, skatta till importören, mäklaren, skeppsredaren och alla dessa otaliga mellanhänder, som sköta importen? Det må vara en smakfråga. Jag skattar hellre till den inhemske fabrikanten än till dessa mellanhänder.

Jag har redan från början sagt, att jag icke vill ingå i någon jemförelse mellan skyddstullssystemet och frihandelssystemet, därför att jag anser denna fråga vara för tidigt väckt och äfven af den orsaken, att jag i allmänhet underkastar mig en sak, som redan vunnit seger. Jag anser det icke vara skäl att i otid upprifva striden om frihandeln, och därför gjorde jag det ej, då jag första gången hade ordet, men då sådant har skett och diskussion derefter uppstått, ansåg jag mig nu kunna i största allmänhet vidröra denna fråga, utan att ingå i dess detaljer. Jag har velat säga dessa ord med anledning af de anmärkningar, som framställes af talaren på upsalabänken.

Om utarbetande af ny tulltaxa.
(Forts.)

Herr Axell: Jag kan icke tro att den strid vi nu föra kan vara af tvifvelaktig utgång, hvadan jag icke heller skall anlita den rikligt försedda arsenal, som står den sidan jag tillhör till buds. Jag ber endast att nu få yttra några få ord med anledning af några uttryck fällda utaf ett par föregående talare.

En ärad talare på upplandsbänken äfvensom efter honom Grefve Sparre hafva påpekat, att frågans egentliga tyngdpunkt låge deruti, att då alla andra nationer redan hafva eller så fort sig göra låter skynda att omgifva sig med skyddstullarnes skrankor, så måste äfven vi göra detsamma. Grefve Sparre sade att, då så skedde rundt omkring oss, borde icke vi ensamme vara frihandlare, och tillade, att ingen klok menniska kunde hafva en sådan åsigt.

Äfven med risk att af honom anses såsom spritt galen ber jag dock få säga honom, att i mig finner han en sådan person. Jag kan nemligen icke inse att, derföre att andra nationer icke vilja köpa sina varor så billigt som möjligt, vi äfven skulle afsäga oss denna fördel; ty om något i och för sig är orimligt, icke blir det rimligt derföre att andra göra så.

Vidare har här talats om den franska traktaten. Grefve Sparre hade under en resa i Frankrike i fjol hunnit sätta sig så väl in uti förhållandena der, att han sade sig vara fullt öfvertygad om att Frankrike icke skulle hafva någon lust att förnya denna traktat. Det kan visst vara möjligt att så är, det vill jag icke bestrida; men jag beklagar för vår egen skull om så vore förhållandet, ty hvad som är säkert är att detta skulle vara liktydigt med vår ruin eller åtminstone i hög grad förvärta vårt ekonomiska betryck. De, som här talat om franska traktaten och dess upphäfvande, böra nemligen väl besinna, att genom traktatens upphäfvande skulle ett vidsträckt afsättningsområde för två af våra förnämsta exportartiklar, trä och jern, mycket inskränkas, att icke säga nästan stängas; och dessa artiklar äro dock af den betydighet, att i jemförelse med dem försvinna alla de små industrier, som skulle genom högre tullar tillgodoses, till en ren obetydlighet. Endast detta har jag velat lägga herrar protektionister på hjertat. För öfrigt förenar jag mig med dem, som anhållit om bifall till Bevillnings-Utskottets hemställan.

Herr Anders Aug. Andersson: Den föreliggande frågan har redan förut många gånger varit föremål för så mycket grubbel och derom har redan så mycket blifvit taladt, af både den ena och den andra sidans anhängare, att det nu icke bör vara synnerligt mycket

Om utarbetande af ny tulltaxa.
(Forts.)

att tillägga; men för min del kan jag icke underlåta att säga att, enligt mitt förmenande, har den värde representanten från Norrköping haft goda skäl för sin motion. Jag anser att ett bifall till första delen af hans motion, nemligen förslaget om tillsättandet af ett tillräckligt antal sakkunnige personer, att till nästa riksdag uppgöra förslag till ny tulltaxa, skulle hafva ganska stor nytta med sig, under förutsättning nemligen att desse sakkunnige män icke utsågos uteslutande bland frihandelsvänner, ty då vore med den nya komitén icke mycket vunnet.

Hvad senare delen af motionen angår, eller den som angår den franska traktaten, tror jag jemväl att det vore önskligt för Riksdagen, om det ginge så till, som han föreslagit, så att icke denna traktat gång efter annan blefve utan Riksdagens hörande förlängd och förnyad. Så snart en bevillningsfråga vid Riksdagen nu förekommer, får man aldrig höra annat än att den franska traktaten lägger hinder i vägen, så att dervid är ingenting att göra. Det vore derföre godt, om en väl behöflig ändring härutinnan kunde åstadkommas. Jag vill icke yttra mig vidlyftigare i sjelfva frågan, utan förenar mig med dem som yrkat återremiss af betänkandet.

E. G. Boström: Den af Herr Sääf väckta motionen har, såsom man finner af Utskottets betänkande, af Utskottet afstyrkts hufvudsakligen derföre att, om en ny tullkomité blefve tillsatt, skulle den icke kunna komma till något annat resultat, än att det vore godt och väl bestådt med det tullsystem och den tulltaxa vi för närvarande ega. Utskottet har, såsom mig synes med rätta undvikit att ingå på det mycket och ofta omtuggade kapitlet om nyttan och fördelen af skyddstullar och frihandelsystem, ty ingen frihandlare eller vän af skyddstullar lärer väl blifva öfvertygad af de skäl anhängarne af det motsatta partiet kunnat andraga.

Vore representationen nu delad endast i frihandlare och vänner af skyddstullar, så vore det resultat, hvartill Utskottet kommit, fullt riktigt. Men så är dock icke förhållandet. Det finnes, utom frihandlare och protektionister, en del representanter, hvilka i likhet med mig icke vilja svära hvarken den ena eller andra fanan obetingad lydnad, utan som, då de veta att här i ofullkomlighetens verld teorien icke alltid kan göra sig fullkomligt gällande, vilja göra sitt omdöme beroende af det praktiskt nyttiga och lämpliga i hvarje fall; och för alla dessa vore, tror jag, den utredning af frågan, som kunde vinnas genom en ny tullkomité, särdeles nyttig och välkommen. Det finnes nemligen ganska många omständigheter, hvarom man genom en sådan komité skulle kunna få utredning. Det vore t. ex. intressant att veta, huruvida England handlat orätt genom att införa frihandelssystemet först sedan det fått sin inhemska industri så uppdrifven och utvecklad, att det dominerade alla andra länders industri, samt huru det kommer sig att, ehuru England så många år fått åtnjuta frihandels välsignelser, välståndet derstädes dock icke är synnerligt stort. Det är visst sant, att rikedom hos fåtalet der är enorm; men fattigdomen hos det stora flertalet är ännu större, och ett folk är väl icke lyck-

ligt annat än i samma mån som den stora massan är det, och så är långt ifrån förhållandet i England. Det kunde vara intressant veta om man ej i Frankrike handlat rätt, då man der icke velat medgifva frihandeln inom andra områden än der den franska industrien varit dominerande, och beviljat tullfrihet för andra artiklar endast mot sådant vederlag, som tydligt utvisat, huru förutseende och praktiskt kloka de franska finansmännen varit. Det kunde vara intressant att veta, huru det kan komma till, att i det protektionistiska Danmark, som till och med har tull på snart sagdt alla landtbrukets produkter, och der följaktligen, enligt de läror, som vi kunna inhemta af detta Bevillnings-Utskottets betänkande, jordbrukaren skulle få betala sina konsumtionsartiklar och sina arbeten dyrare samt hela näringen gå tillbaka, jordbruket dock der står särdeles högt och välståndet är både jemnt fördeladt och stort, ja mycket större än hos oss, som dock hafva en friare och rationellare tull-lagstiftning. (Å vi härpå öfver till Amerika, så kunde det vara intressant att veta, om detta land handlat orätt uti att, ifrån att hafva gynnat frihandeln, sedan det genom öfverdrifvet jernvägsbyggande liksom vi råkat uti en finansiell kris, omfatta de protektionistiska åsigheterna till den grad, att tullsattserna någon gång äro lika med importförbud. Under denna tid har dock den amerikanska industrien så utvecklats, att dess produkter nu mera finnas spridda öfver hela världen i en sådan mängd och af sådan beskaffenhet, att England börjat rädas, en stor del af statskulden blifvit betald och den återstående delen deraf öfverflyttad från europeiska till amerikanska händer, i följd hvaraf räntan icke vidare behöfver gå till utlandet, samt slutligen utbetalningarne med klingande mynt kunnat återupptagas. I betraktande af allt detta, säger jag, skulle det vara intressant att veta om Amerika har skyddstullssystemet eller något annat att tacka för dessa lyckliga förhållanden.

Den protektionistiska rörelse, som nu är rådande öfver hela Europa, synes äfven böra mana oss att tänka på huruvida allt är hos oss väl bestäldt. Till och med i England har man, i följd af den utveckling, som den amerikanska industrien, såväl jern- som bomulls-, på sista tiden tagit, börjat draga öronen åt sig och yrkat skydd mot denna industri, som alldeles öfverflyglat den engelska. I Frankrike återfinna vi samma företeelse; detta lands store medborgare Thiers var, som bekant, protektionist, och äfven den nuvarande konseljpresidenten lär hylla protektionistiska åsikter. Jag vill icke tala om Tyskland, hvars ryktbare ledande statsman stält sig i spetsen för den protektionistiska rörelsen och det med sådant allvar och energi, att det kan sättas i fråga, om icke Tyskland kommer att öfvergå till detta system. Då man nu ser dessa åsikter börja göra sig gällande i snart sagdt alla Europas länder, och då dessa länder äro oss öfverlägsna ej blott genom de rikare gåfvor, hvarmed naturen gynnat dem, utan äfven genom en rikare tillgång på rörelsekapital, måtte det då icke äfven för oss kan vara skäl att öfverväga, huruvida icke ett omslag uti detta hänseende äfven i vårt land kan vara lämpligt? För min del anser jag detta. Och från Utskottets synpunkt, enligt hvilken en komité icke skulle kunna komma till något annat resultat i denna

Om utarbetande af ny tulltaxa.
(Forts).

Om utarbetande af ny tulltaxa.
(Forts.)

fråga, än det, hvartill Utskottet sjelf kommit“, synes icke något hinder emot en komités tillsättande kunna möta, då den ju endast kunde komma att förhärliga de grundsatser, som Utskottet byser.

På grund af hvad jag nu anfört, får jag förena mig med Herr Casparsson och Herr Grefve Sparre i deras yrkande om återremiss.

Herr Key: Jag kan icke lofva att följa de många föregående talares exempel, som alla börjat sina anföranden med förklaring, att de icke ville ingå i någon pröfning af frihandels eller skyddstullsystemets lämplighet eller olämplighet, men sedermera under talets fortgång hufvudsakligen yttrat sig derom. Jag skall tvärtom med ens be att få nämna, att jag vill yttra mig just om dessa system, men måste på samma gång utbedja mig Kammarens tålmod och tillgift, då jag först med några ord tänker beröra min egen ställning till denna fråga.

Före och vid början af det nya representationsskicket tillvaro uttalade jag mig ofta både muntligen och i skrift emot den gjorda förändringen i tullsystemet; jag gjorde det mången gång med kanske för mycken skärpa, och jag vill derjemte upprigtigt erkänna, att mina åsikter sedermera blifvit i viss mån förändrade. Jag klandrade emellertid då, och skall alltjemt klandra det tvärhastiga och, jag vågar säga det, vårdslösa sätt, hvarpå denna förändring hos oss genomfördes. Jag klandrade och kommer allt framgent att klandra det hänsynslösa sätt, på hvilket franska traktaten påtvingades representationen. Ty först sedan denna traktat var så godt som oåterkalleligt afgjord och ingången med Frankrike, och först sedan knifven sålunda var satt till strupen på representationen, först då framlades för Riksdagen traktaten till antagande eller förkastande. Detta var ett inkonstitutionellt tvång, som gjordes på representationen, och jag hoppas och önskar att ett sådant tvång icke skall komma att upprepas.

Sedan jag nu förutskickat dessa erinringar, ber jag att få uttala att, man må hafva varit och fortfarande vara frihandlare eller protektionist huru mycket som helst, en sak måste man dock medgifva, och det är, att tidens hela riktning går *emot* protektionismen. Jag talar icke om stämningen för ögoublicket, jag menar tidsströmmen i stort, och denna går oemotståndligt sin väg framåt *emot* protektionismen. Vi anstränga hvarenda nerv för att utveckla våra kommunikationer, vi bygga telegrafer, ångbåtar och jernvägar; vi utvidga *medlen* för samfärdseln oupphörligt, rastlöst ja, nästan feberaktigt, men vi skulle icke vilja *ändamålet!* Ty, mine herrar, hvad är väl det egentliga ändamålet med alla dessa förbättrade kommunikationsmedel; icke äro de afsedda endast eller ens företrädesvis för bekvämlighet i persontrafiken, nej, det hufvudsakliga är varuutbytet och att med hvarje ökad samfärdsel förädla industriens former, vidga begreppen, öka tankeutbytet, utjemna olikheter, tillväxt i fred och frihet! Skulle man vilja bestrida och förneka det goda i dessa verkningar, då måste man också se sanningen i ögonen och hafva mod att vara konsekvent, samt utsträcka tillämpningen än vidare. Låtom oss då skära af alla dessa många telegraftrådar, låtom oss riva upp alla dessa jernvägs-

skenor och i stället uppdraga de strängaste tull- och isoleringsgränser, men detta icke då blott mot utlandet, utan äfven emellan de särskilda provinserna i vårt eget land. Dessa provinser äro ju sinsemellan äfven mycket olika lottade med afseende å fruktbarhet, produkter och folk-mängd. Så är Upland en sådesproducerande provins, som säljer spanmål till Norrland, under det att detta afyttrar skog till Upland. På samma sätt afyttra Vermland och bergslagerna sitt jern, men sjelfva behöfva de köpa sin spanmål från Öster- och Vestergötland. Sålunda visa sig de olika provinserna emellan samma förhållanden i smått, som mellan de särskilda länderna i stort. Det är det fria och jemna tanke- och varuutbytet nationerna emellan, som kommer länderna att uppblomstra, och det är samma förhållande mellan Sverige och utlandet som mellan våra olika provinser. Enhvar *säljer* hvad han frambringar till öfverlopps och *köper* hvad han saknar.

Deremot är jag icke villig att gå till en sådan ytterlighet, som den ärade talaren från Sundsvall. Det *kan* hända att det öfriga Europa slår in på en protektionistisk väg; dock tror jag icke att detta kommer att ske för någon särdeles lång tid, det skulle bära allt för mycket emot all annan frihet, all annan vår tids utveckling, men antag att reaktionen skulle räcka några årtionden eller intill dess förändrade förhållanden, jag menar en stadgad fred i Europa, framkallat andra verkningar, längre blir det ej.

För min del tror jag, att vår verldsdel rätt snart skall komma till insigt om, att det icke är vare sig frihandel eller skyddstullar, som framkallat den nuvarande krisen, utan hvad som vållat den är ingenting annat än de många krigen, hvarigenom milliarder kronor bortslösats och hundratusentals armar dragits från det produktiva arbetet. Det är der jag tror man har att söka åtminstone en af de djupaste rötterna till den kris, som nu sträcker sina förstörande verkningar öfver hela vår verldsdel, och som förlamar vår företagsamhet, förgiftar våra samhällsförhållanden och beskuggar framtiden.

Skulle vi likväl än en gång få en period af frid och lugn, och det nu rubbade allmänna förtroendet återvänder, då skall äfven, oberoende af alla skyddstullar, industri åter blomstra upp såsom förut. Men om, som jag nyss sade, till följd af missförstånd om de rätta orsakerna, en protektionistisk rigtning för en tid skulle komma att blifva förherrsande i Europa, då vore det galenskap om vi, i det lilla landet Sverige, skilja oss från de andra folken och helt stolta säga: *vi* fasthålla vid en orubblig princip, må det gå med Sverige huru som helst. Nej vi måste då beskedligt följa med de andra, de stora och rikare folken, men märk väl, endast följa med, icke gå i spetsen!

Mine herrar! vi kunna icke stifta lagar för de stora länderna, men vi kunna, vi böra och vi måste på våra egna förhållanden tillämpa *de* lagar, som af dessa stormakter varda stiftade och i sammanhang dermed på det klokast möjliga sätt förändra våra egna. Vi böra fördenskull efter min tanke, sätta oss i *efterhand* och afbida, hvad det kan blifva af den protektionistiska rörelse, som nu genomgår de stora länderna, England, Frankrike och Tyskland. Och sedan

Om utarbetande af ny tulltaxa.
(Forts.)

Om utarbetande af ny tulltaxa.
(Forts.)

vi sett detta, då först böra vi skynda till handling och lagstifta så, som vi finna förhållandena kräfva. Vi hafva nu årliga riksdagar, och erfarenheten visar, att likasom komitéer kunna arbeta mycket långsamt, när så finnes lämpligt, så kunna de äfven arbeta mycket fort, om så fordras, och med de många viktiga förarbeten, som i detta fall redan finnas undangjorda, torde man med säkerhet kunna antaga, att en komité sådan som motionären ifrågasatt, på ett halft år skulle blifva färdig med sin utredning. Sålunda kunna vi redan vid nästa riksdag eller den derpåföljande fatta de beslut, hvartill vi då finna omständigheterna föranleda, allt efter bekaffenheten af de lagar, som under tiden kunnat stiftas af de länder, hvilka det i främsta rummet tillkommer att gå i spetsen.

England tror jag aldrig kommer att åter omfatta skyddstullsystemet och äfven torde det vara ännu tvifvel underkastadt, i hvad mån Bismarck, som hittills varit segrare i alla de politiska frågor som röra förhållandet till utlandet, men icke alltid lyckats lika bra i frågor, som beröra de inrikes förhållandena, nu skall kunna förmå Tyskland att slå in på protektionismens bana. Vi böra äfven afvakta utgången af den rörelse af enahanda art, som i Frankrike pågår, och när vi sett allt detta, då hinna vi, med våra årliga riksdagar, mer än väl att i tillräcklig tid ordna våra egna förhållanden.

Det är detta jag nu velat uttala och som gör att jag tror, det vi gerna tillsvicare kunna låta vid Utkottets hemställan bero.

Med herr Key instämde Herr *Olof Jonsson*.

Herr Liss Olof Larsson: Jag har begärt ordet för att göra några små erinringar vid Utskottets motivering och dels ock hufvudsakligast för att få betyga Bevillnings-Utskottet min stora tacksamhet. I dessa tider, då man öfverallt och af alla endast hör talas om nöd och bekymmer, och särskildt är detta fallet med mig, som dagligen har att göra med lånsökande i Riksbanken och som äfven på riksgäldsfdelningen inom Stats-Utskottet får handlägga åtskilliga låne- och understödsfrågor, då kan man ju icke annat än vara Bevillnings-Utskottet synnerligen tack skyldig, som bereder oss åtminstone *en* glad dag på året. Utskottet har nemligen, såväl i år som i fjol i sitt tullbetänkande absolut visat, att hos oss i alla afseenden råder en hög grad af välstånd. Detta anser jag vara en sak, som man verkligen bör tacka Utskottet för. I sitt nu afgifna betänkande säger Utskottet bland annat, att frihandels grundsatser, sådana de hittills tillämpats i vårt land, visat sig vara för dess ekonomiska utveckling af synnerligt välgörande verkan. I fjol sade Utskottet detsamma. 1878 års Bevillnings-Utskotts betänkande N:o 10 har jag läst otaligt många gånger, ty så ofta jag varit upprörd af allt det elände med afseende å penningställningen inom landet, som man påstår förefinnes, har jag tagit fram och läst samma betänkande, och i tron på Bevillnings-Utskottet har jag den qvällen kunnat somna in i den lugna öfvertygelsen, att allt stod väl till i vårt land, ty det har Bevillnings-Utskottet både sagt och bevisat. Jag trotsar hvar och en, som läser

betänkandet N:o 10 för i fjol, till hvilket Utskottet nu hänvisar, att der finnes annat, än att vårt land är det lyckligaste på jorden — ja ett riktigt Eldorado. Och det är för detta hugnesamma meddelande, som jag på detta sätt anser mig böra hembära Utskottet min tacksamhet.

För min del vill jag icke bifalla motionärens förslag om tillsättande af en komité för det ändamål han åsyftat; ty det förslaget går naturligtvis icke i den riktning, som Utskottet anser vara den enda saliggörande, och öfverensstämmer icke med uppgifterna om det stora välstånd, hvori landet för närvarande befinner sig. Dessutom kan jag icke vara med om att sätta till en komité utanpå en annan komité, som nu finnes, helst den nya kanske icke komme att harmoniera med den gamla och med Utskottet, och då Utskottet säger att en komité af "verkligt sakkunnige" män icke kan komma till annat resultat än Utskottet, eller med andra ord, de som icke instämma med Utskottet äro icke sakkunniga eller kloka, och då vi redan ega en sådan komité, som säkert hyllar Utskottets åsikter, är ingen ny erforderlig. Och om Kongl. Maj:t remitterar alla frågor i hithörande ämnen till denna komité, så vet man att man får ett utlåtande, som Utskottet anser godt. Och dermed är ju all rättfärdighet uppfylld.

Jag nämnde att jag begärde ordet äfven för att göra en liten gensaga emot Utskottets motivering. Utskottet säger, att motionären åberopat till stöd för sin åsigt, att exemplet af andra nationer, hvilka kunna antagas inom kort komma att återgå till skyddssystemet, borde mana äfven Sverige att vidtaga några åtgärder i samma syfte, men Utskottet antyder att, äfven om alla andra stater antaga tullskyddssystemet, så böra vi det oaktadt icke beträda den vägen eller göra någonting alls för att skydda våra näringar. Jag för min del vågar härom hysa en annan tanke; och jag kan derföre icke låta detta Utskottets påstående passera oanmärkt. Mig förefaller det ligga i sakens natur, att om de fleste andra länder, med hvilka vi stå i beröring, synas vilja återgå till skyddstullssystemet, så böra väl icke vi nu på förhand förbinda oss att allt fortfarande kvarstå på frihandelsystemets grund. Huru gerna vi än kunna önska att de främmande makterna skola rätta sig efter oss, så göra de det dock beklagligtvis icke.

Man har sagt, att man bör köpa varan, der den fås för bästa priset, och särskildt framhålles, att den fattige arbetaren behöfver detta, det betyder naturligtvis mindre om arbetaren blir utan arbete, ty han kan låna penningar till sitt uppehälle. Och blifver han för hårdt skuldsatt, och krediten tar slut, så gör han på samma sätt som en del annat folk. Han yrkar att staten skall låna penningar i utlandet för att tillhandabållas honom i och för bestridande af hans lefnadskostnader. Och hans anspråk är ju fullt berättigadt, ty om han också icke lägger ner penningarna på produktiva ändamål, utan äter och dricker upp dem, så har han ju i alla fall bidragit till att öka konsumtionen, hvaraf uppkomma stora tullinkomster och statens finanser blifva lysande. Härigenom har äfven arbetaren, om icke direkt, dock indirekt befordrat landets välmåga. Man bör hålla på teorien,

Om utarbetande af ny tulltaxa.
(Forts.)

Om utarbetande af ny tillväxa.
(Forts.)

då med den kan bevisas att allt står väl till; och praktiken bevisar i detta fall ingenting. En föregående talare erkände att han varit protektionist, men gått öfver till den motsatta åsigten. Jag får för min del bekänna, att jag icke tillhört någotdera af de båda partierna, ty då jag läst om saken, har jag tyckt att frihandlarne haft teoretiskt rätt, men i praktiken synes det mig något tvifvelaktigt. Teorien lärer väl dock vara den riktigaste, då man på den vägen kan komma till så lysande resultat, som Utskottet i sitt betänkande här påpekat. Jag skall anhålla att Kammaren ville tänka på Bevillnings-Utskottets betänkande, då det blifver fråga om upptagande af statslån för upphjelpande af landets handel och industri. Något yrkande har jag icke att framställa.

Herr Themptander: Ehuru jag för min del icke kan biträda det yrkande, som af den värde motionären blifvit framställt, så följer ej deraf, att icke äfven jag kan anse en utredning i detta ämne genom en komité vara af ganska stor betydelse. Jag tror meningarne i allmänhet mer och mer enas derom, att man på det ekonomiska lagstiftningsområdet icke endast får tillämpa abstrakta principer, utan att, då man skrider till ett dylikt lagstiftningsarbete man måste se till, att man eger en noggrann kännedom om de förhållanden, för hvilka man skall lagstifta. Kunde man samtidigt med utfärdandet af en ekonomisk lag stampa upp ur marken de generationer och de förhållanden, för hvilka man lagstiftar, och ordna allt efter sitt huvud, skulle det möjligen gå för sig att tillämpa allmänna satsar af den beskaffenhet, som t. ex. den af den ärade talaren på sundsvallsbänken nys uttalade; men ehuru han och jag i principen troligen komma hvarandra ganska nära, fruktar jag likväl, att vi i fråga om tillämpningen skilja oss ganska väsentligt. Enligt min tanke måste all ekonomisk lagstiftning hvila på en säker historisk och statistisk grundval, och man måste nogta taga i öfvervägande de historiskt gifna förutsättningar, under hvilka denna lagstiftning skall verka, och beskaffenheten af de förhållanden, på hvilka den skall tillämpas. Annorlunda har man icke heller i vårt land hittills gått till väga på detta område. Men det är gifvet, att, då man för en gång genomför en ganska väsentlig systemförändring, man icke kan vara i tillfälle att på förhand med full säkerhet beräkna följderna af ett sådant steg; det är först möjligt efter någon längre tids förlopp. Men, när en viss tidsperiod förflutit, bör det derföre och vara en af ett folks angelägnaste omsorger att söka få fullt klart för sig verkningarne af den systemförändring, för hvilken man beslutat sig. Dervid anser jag det ingalunda vara nog att endast begagna sig af de siffror, som den officiella statistiken erbjuder, utan det är lika nödvändigt att sätta sig i den närmaste förbindelse med hvar och en af de vigtigare näringarne och industrigrenarne inom landet, och söka göra sig förtrogen med de förändrade vilkor, under hvilka de till följd af denna systemförändring arbeta. En sådan utredning kan naturligtvis icke åstadkommas annat än genom en komité. Men vid sammansättningen af denna komité får man se nogta till, att man förskaffar sig garanti för en, så vidt möjligt, både sakrik och

oväldig pröfning af de förhållanden, åt hvilka densamma skall egnas sin uppmärksamhet. Man måste, enligt mitt förmenande, i denna komité inrymma en ganska stor plats åt motståndarne till det system, som vunnit tillämpning, ty man bör väl medgifva, att såsom kritici kunna motståndarne vara af ganska stor nytta. Man måste äfven, såsom jag nyss nämnde, sätta sig i förbindelse med de viktigare näringarne och industrigrenarne inom landet; man måste kalla inför komitén representanter för dessa näringar och industrigrenar, för att komitén derigenom må bereda sig tillfälle att för frågans bedömande samla äfven andra materialier än dem, som den officiella statistikens siffror erbjuda. På det sättet går man, som vi veta, till väga i andra länder; och jag tror, att det skulle bli för största gagn, om man ville göra så äfven hos oss. För min del är jag lifligt öfvertygad att en sådan utredning af verkningarne af den tull-lagstiftning, som under de senaste 15—20 åren hos oss tillämpats, skulle ådagalägga, att denna lagstiftning i hög grad befrämjat vårt lands ekonomiska utveckling, och att vi möjligen i åtskilliga afseenden kunna redan under den närmaste framtiden gå vidare på den inslagna vägen. Men lika öfvertygad, som jag är härom, lika benägen är jag att, om det i särskilda fall, i afseende på särskilda näringar, skulle visa sig att tillvägagångendet hittills varit något för brådstörtadt eller hårdhänt, med min röst bidraga till att åvågabringa en rättelse derutinnan. En sådan undersökning, som jag här åsyftar, är lika nödvändig i hvilken rigtning man än vid detta lagstiftningsarbete vill gå. Enligt min tanke finnes i fråga om tull-lagstiftningen icke något betänkligare än partiella rubbningar i tulltaxan; ty dels kommer man derigenom ofta att ensidigt behandla frågor, som icke kunna ses enbart för sig sjelfva, utan måste betraktas i sitt sammanhang med andra, ja med hela det system, hvarpå lagstiftningen är grundad, och dels händer det så lätt, att dessa partiella rubbningar äro följden af tillfälliga agitationer, hvilka kanske icke alltid lemna utrymme för den oväldiga pröfning, som vore önskelig. Det synes därför vara vida bättre, att då och då, det vill säga efter förloppet af en viss period, liksom stanna och låta en sådan omfattande undersökning, som jag här antydt, föregå, samt på resultatet deraf bygga det fortsatta lagstiftningsarbetet. — I afseende åter på frågan, huruvida tiden nu kan vara lämplig för vidtagande af en sådan undersökning, vill jag blott säga, att, då hela den öfriga världen för närvarande med den största ifver egnar sin uppmärksamhet åt dessa frågor, jag icke förstår, hvarför icke äfven vi skulle kunna anse dem förtjente af all den utredning, som kan komma dem till del.

Det är visserligen känt, och har i dag många gånger blifvit omtaladt, att en komité för närvarande är tillsatt för revision af tulltaxan, men ehuru jag ej närmare känner det program, som blifvit åt denna komité lemnadt, tror jag dock icke, att denna komité haft den vidsträckt uppgift sig förelagd, som jag ansett böra tilldelas den af mig förordade undersökningskommissionen, och jag styrkes i denna åsigt, då jag ser på den nuvarande komiténs både sammansättning och verksamhet. Hade komitén haft till syftsmål att åstadkomma en så omfattande utredning, jag anser önskvärd, så hade utan tvifvel fältet

Om utarbetande af ny tulltaxa.
(Forts.)

Om utarbetande af ny tulltaxa.
(Forts.)

för dess verksamhet varit vida större, än att den kunnat så snart, som nu skett, afsluta sitt arbete. Den omständigheten att denna komité redan finnes till, kan, efter min uppfattning, så mycket mindre utgöra något hinder för att påyrka en sådan utredning, som jag ifrågasatt, som enklaste utvägen att verkställa en dylik synes vara att förstärka den nuvarande komitén, så att den genom de mera mångskiftande element, den kommer att inrymma, bättre betryggar den mera mångsidiga pröfning af verkningarna utaf det nu gällande tull-lagstiftningssystemet, som jag afser.

Jag är också — och detta vill jag säga med anledning af talarrens på kalmarbänken yttrande nyss — af den åsigt, att ett land och isynnerhet ett litet land icke kan inrätta sin tull-lagstiftning, utan att dervid taga hänsyn till andra länders förhållanden; och det skulle ju således vara mycket lämpligt, att komitén i sammanhang med den i öfrigt erforderliga utredningen äfven egnade uppmärksamhet åt dessa förhållanden. Äro icke åsigtarna på ifrågavarande lagstiftningsområde ännu så stadgade i andra länder, att man vet, huru förhållandena der komma att utveckla sig, så ligger icke heller deri något hinder för bifall till en sådan anordning, som jag önskat, ty det ligger ju alltid i Kongl. Maj:ts hand att bestämma tiden för komiténs verksamhet. Det är blott den åsigt, som jag för min del håller på, att man icke bör vidtaga några rubbningar i gällande tull-lagstiftning, åtminstone icke några väsentliga, innan man erhållit den af mig afsedda, omfattande utredningen; och det är för att gifva uttryck åt mina åsikter i det fallet, som jag tagit mig friheten formulera ett särskildt förslag till beslut. Jag har i slutet af detta förslag inlagt en anhållan, som torde kunna tillfredsställa den önskan, motionären i senare delen af sin motion uttalat, i fråga om ordningen för Riksdagens deltagande i pröfningen af ifrågasatta nya handelstraktater med främmande makter. Denna önskan är visserligen i mitt förslag uttalad på ett mera indirekt men för angifvande af hvad dermed åsyftas — såsom' jag tror — fullt tillfredsställande sätt. Skulle återremiss af betänkandet blifva Kammarens beslut, så har jag naturligtvis deremot icke något att erinra. Bevillnings-Utskottet får då taga del af samtliga under diskussionen uttalade åsikter. Tills vidare anhåller jag emellertid om proposition på bifall till det förslag, som jag nu tager mig friheten uppläsa, af innehåll: att *Riksdagen må i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t måtte uppdraga åt en komité af sakkunnige män att dels anställa en omfattande och på undersökning af de särskilda förhållandena med afseende å hvar och en af våra hufvudsakliga näringar och industrigrenar stödd utredning, rörande verkningarne af den under senare tider gällande tull-lagstiftningen, och dels med ledning af de genom denna utredning ådagalagda förhållanden afgifva yttrande, om och i hvad mån en förändring i nu gällande tullsatser påkallas; hvarefter komiténs betänkande och förslag torde till Riksdagen öfverlemnas, dock att, i händelse före avslutandet af Komiténs arbeten fråga skulle uppstå om avslutande med främmande makt af ny handelstraktat, komiténs utlåtande deröfver må särskildt komma Riksdagen tillhanda, innan Kongl. Maj:ts proposition om godkännan-*

de af grunderna för den tillämnade traktaten behöfver till pröfning hos Riksdagen förekomma.

Om utarbetande af ny tulltaxa.
(Forts.)

Herr Carl Ifvarsson: Den fråga, som föreligger, har nästan uteslutande betraktats än från frihandels och än från protektionismens synpunkt, men bör, efter mitt förmenande, betraktas från jemväl en tredje synpunkt, — hvilken dock under diskussionen icke framhållits af någon, — nemligen den finansiella.

Det rop man hört icke allenast inom Sverige, utan äfven från andra länder rundt omkring oss, att man bör öfvergifva det åt frihandeln lutande system, som för närvarande råder, har, enligt min åsigt sin orsak icke så mycket i de omständigheter, på hvilka man säger sig vilja grunda denna systemförändring, utan fastmera deri, att staten behöfver genom tullförhöjningar bereda sig ökade inkomster.

Nu förefaller det mig, att vid denna fråga precis samma förhållande eger rum, som vid talet om bränvinsskatten, der man allt jemt får höra det påståendet, att det är för nykterhetens och sedlighetens befrämjande, man vill höja bränvinsskatterna. Men äfven dervid är, enligt mitt förmenande, yttersta och sista frågan den att bereda staten ökade inkomster. Detta torde vara förhållandet såväl inom vårt land, som i utlandet, och vore ej förhållandet sådant, skulle väl icke dessa frågor, som nu tyckas stå på dagordningen, omfattas med så mycket intresse och så mycken ifver, som nu sker. Att jemväl bakom dessa frågor det enskilda intresset är verksamt, ligger i sakens natur. Men hvad detta enskilda intresse beträffar, så bör detsamma, enligt min åsigt, helt och hållet lemnas åsido; och staten bör icke vidtaga några åtgärder i ena eller andra hänseendet endast för att tillgodose dessa intressen; men deremot när det gäller en statens allmänna angelägenhet och när det gäller att tillse, huruvida det må vara nyttigt eller behöfligt för staten att vidtaga sådana åtgärder, som de nu ifrågasatta, för att bereda staten ökade inkomster, då gestaltar sig saken annorlunda, och då bör man göra sig reda för lämpligaste sättet för att åstadkomma denna ökade inkomst. Efter mitt förmenande ställer sig frågan så, att, om man icke kan undgå att höja tulltaxan, så bör man tillse, huru man må kunna ordna tullväsendet så, att rättvisa vederfares såväl den ene som den andre industriidkaren samt alla samhällsmedlemmar i öfrigt, och tillika så, att icke vårt land står isolerad från våra grannländer. Man bör naturligen taga behörig hänsyn äfven till deras tulltaxor. Är denna åsigt riktig, hvilket jag anser den vara, så gestaltar sig saken för mig så, som om det icke finnes mera än ett system att i regeln tillämpa, nemligen det så kallade reciprocitetssystemet, dervid man tillser, att den ena staten är likställig med den andra beträffande ifrågavarande förhållanden och hvarigenom ett verkligt frihandelssystem uppstår. Frihandelssystemet kan nemligen existera under mera än en form. Om man t. ex. tager bort alla tullar, uppstår naturligtvis det mest utsträckta frihandelssystem. Vidare kan man tänka sig detta system under formen af likställighet mellan länderna i afseende på rättigheter och förpligtelser.

Om utarbetande af ny tulltaxa.
(Forts.)

Men för att få rättvisa och likställighet måste man genomföra ett system något så när öfverallt; och jag tror, att man skall nödgas medgifva, att man icke kan åstadkomma rättvisa med mindre man går i den riktningen. Om den regeln gäller inom ett land, då detta betraktas för sig, så gäller den också beträffande detta land i förhållande till utlandet. Nu kunna vi emellertid icke påstå eller ens hoppas, att, om vi svenskar skulle vidtaga någon förändring i en viss riktning, utlandet skulle i detta fall rättar sig efter oss, ty dertill är vårt land för litet; och äfven om det rättar sig efter oss, så frågas, huru våra förhållanden till utlandet komma att gestalta sig? Jo, efter mitt förmenande, så, att — då man på afstånd förnimmer dessa starkt protektionistiska rörelser, som pågå i utlandet, men att desamma ännu icke arbetat sig fram, och man således ännu icke vet, om de kunna komma att göra det eller ryckas åt ett annat håll — vi icke hafva annat att göra, än att iakttaga en afvaktande ställning; och jag föreställer mig att, hvilken riktning än våra grannländer komma att inslä, vi få söka att följa dem efter, för att icke en orättvisa skall oss vederfaras på samma sätt som sker, då den ene industriidkaren i ett land går åt ett håll och den andre åt ett annat. Således, om jag skulle önska att något uttalande för tillfället gjordes, och om jag skulle förena mig om någon skrifvelse till Kongl. Maj:t, så skulle den gå derpå ut, att Kongl. Maj:t ville efter tid och omständigheter och sakens beskaffenhet både utom och inom landet taga i öfvervägande, på hvad sätt vi skulle med största fördel för oss sjelfva tillämpa reciprocitetssystemet och således grunda en rättvis beskattning, på samma gång som man skyddade Sverige från att komma i sämre förhållande till utlandet än det, hvori utlandet står till Sverige. Om ett dylikt förslag skulle formuleras, så skulle jag gerna vara med om detsamma. Men om detta icke kan ske nu, så ser jag ingen annan råd, än att vi få vänta och låta vid Utskottets hemställan bero. Dock får jag för min del yrka ogillande af motiveringen därför, enär den uttalar sig i en alltför bestämd riktning för att vara förenlig med nu varande förhållanden, och man i öfrigt kan draga i tvifvel, huruvida icke efter ett eller två år vi blifva nödgade att gå tillbaka. Och jag tror, att statens bästa kräfver att icke förhastadt antaga förslag, som kunde medföra allt för onödiga rubbningar. Då den franska handelstraktaten antogs, hörde man äfven klagomål öfver de allt för stora brytningar, densamma hade med sig. Faran märktes då till en del redan på förhand; nu har visserligen denna fara försvunnit, men under de försämrade konjunkturer, som nu inträdt, hör man samma påstående, som då gjorde sig gällande, apprepas, eller att tull-lagstiftningen är skulden dertill. Deri kan väl ligga en viss sanning, men jag tror dock, att, innan man ännu hunnit stadga sina åsikter om verkningarne af gällande tull-lagstiftning, det skulle vara mindre välbetänkt att vidtaga förändringar deri, för att kanske sedermera ett eller två år derefter nödgas införa nya förändringar, hvilka åter kunna medföra nya brytningar. För öfrigt torde de brytningar, som redan egt rum på detta område, böra för oss utgöra en varning att se tiden an och vänta ännu ett eller annat år.

På grund af nu anförda skäl yrkar jag bifall till Utskottets afstyrkande hemställan, med ogillande af motiveringen.

Herr *J. E. Johansson* förenade sig med Herr Carl Ifvarsson.

Om utarbetande af ny tulltaxa.
(Forts.)

Herr Statsrådet Forssell: Jag hade för en stund sedan tillfälle att upplysa Kammaren derom, att en tullkomité verkligen existerar, ehuru dess medlemmar för närvarande icke äro i verksamhet. Med anledning af det yrkande, som nu senast gjorts till fullständigande af motionärens, ber jag att för Kammaren få nämna, hvilka män, som äro ledamöter af denna komité! De äro en af våra förnämsta fabriksidkare inom de skyddade näringarne, en af våra förnämsta auktoriteter i alla tekniska och industriella frågor, en af våra mest mångpröfvade affärsmän, som ett långt lif igenom sysselsatt sig med handel och fabriksverksamhet samt en storartad jernindustri och tillika egnat största delen af detta lif åt tullfrågornas behandling vid våra riksmöten; vidare en af våra mest förfarne konsulter, hvars hela verksamhet varit egnad åt industriella och merkantila frågor. Slutligen en af våra största trävaruexportörer, denna Kammars vice Talman, och en jordbrukare, förut ledamot af denna Kammare, derifrån han förra riksdagen afgick, och väl bekant inom Kammaren såsom en af våra äldste och mest framstående riksdagsmän, hvilken i tullfrågors behandling vid riksdagen tagit en mycket framstående del. Alla dessa under ordförandeskap af generaltulldirektören, hvilkens sakkunskap i dessa ämnen ingen torde vilja bestrida. Jag hemställer om icke, vid sådant förhållande, en framställning från Riksdagen till Kongl. Maj:t, att han måtte tillsätta en ny komité af sakkunnige personer att behandla dessa frågor, skulle se ut som ett af Riksdagen uttaladt omdöme, att dessa män i den nu redan nedsatta komitén icke äro sakkunnige, och jag frågar Kammaren, om detta omdöme vore befogadt. Man kan ju tvista om desse mäns ståndpunkt i den stora tvistefrågan, och det är känt, att många af dem äro afgjorda frihandlare, men sakkunskap torde man icke kunna fränkänna dem. Dessutom representerar komitén icke uteslutande frihandelssystemet; ty åtminstone 2 af dess ledamöter närma sig mera protektionismen än frihandeln.

Hvad beträffar denna komités verksamhet, får jag också med anledning af hvad den ärade talaren på Stockholmsbänken nyss nämnde om önskningarne i fråga om resultatet af en dylik komités arbete, här upplysa, att komitén har från alla mera framstående fabrikanter infordrat skriftliga uppgifter om deras verksamhet, och har genom de upplysningar, som härigenom vunnits, fått ett ganska stort material att bearbeta. Men komitén har icke nöjt sig dermed, utan dessutom inkallat fabriksidkare för att personligen inför komitén redogöra för de viktigaste industrigrenarnes verksamhet och tillstånd. På detta sätt har komitén utan allt tvifvel fullgjort sitt uppdrag till nöjes. Den har inhemtat så många upplysningar af fabriks- och industriidkare, som nödvändigt varit, och som jag tror utan afseende på deras benägenhet för protektionism eller frihandel. Den enda skillnaden, som kan sägas råda mellan denna komités och utländska likartade komitéers verksamhet är den, att de sistnämnda pläga föra vidlyftigt memo-

Om utarbetande af ny tulltaxa. (Forts.)

rialprotokoll öfver hvarje förhör med de som vittnen inkallade — något som visserligen ingen svensk komité i dessa frågor lär kunna åstadkomma, enär våra fabrikanter vanligen meddela sina uppgifter under förbehåll att icke varda namneligen citerade och här icke, såsom i England, finnes någon medborgerlig skyldighet att låta sig af en komité förhöras.

Herr Hedin: Jag skall icke särdeles mycket förlänga diskussionen; jag har nemligen begärt ordet blott för att anhålla om bifall till det af min ärade granne på stockholmsbanken framställda förslag till skrifvelse till Kongl. Maj:t. Det första och viktigaste skälet, hvarför jag gör detta, är, att jag önskar, att Riksdagen måtte införa Kongl. Maj:t på ett oförtydligt sätt uttrycka sin mening, att Riksdagen icke vill ännu en gång se upprepadt, att Kongl. Maj:ts makt att med främmande stater ingå afhandlingar och förbund rent af omintetgör Riksdagens tullbeskattningsrätt. Det är visserligen sant, såsom representanten från Upsala yttrade, att den franska handelstraktaten framlades för Riksdagen till godkännande, men lika visst är, att utföningen af denna Riksdagens rätt var helt och hållet formel, och att det skulle hafva varit en fullkomlig moralisk det är politisk omöjlighet för svenska Riksdagen att afslå traktaten. Och denna omöjlighet kommer att upprepas framdeles i hvarje sådant fall; ty det står icke till för en liten stats representation att göra om intet en handelstraktat, som dess regering med en främmande makt afslutat. Vi skulle möjligen kunna göra det mot en liten granne, till exempel Danmark; men männe man kan försöka det, då det är fråga om en stormakt, till exempel Frankrike, Ryssland eller Tyskland?

Jag anhåller om bifall till förenämnda skrifvelse äfven af ett annat skäl, detta trots den ärade Herr Statsrådets och Chefens för Finansdepartementet nyss hållna anförande. Den debatt, som i många och långa år här i landet blifvit förd mellan protektionister och frihandlare, har förts på ett sätt, som till ingenting tjenat, som ingen sakutredning medfört, som därför icke kunnat sammanjemka de skiljaktiga meningarne. Ty från den ena sidan hafva protektionisterna ryckt fram med sina gamla teorier och ingenting annat, och å den andra sidan hafva frihandlarne upprepat sina teorier och ingenting annat; och man fortfar dermed ännu i det ögonblick, då det synes mig kunna sägas, att den gamla nationalekonomien till god del är rubbad och vacklar i sina grundvalar. Med en sådan debatt åstadkommer man ingen utredning, hvarpå ett säkert omdöme kan byggas; dertill behöfves en faktisk undersökning. Och ehuru den ärade Finansministern nyss sökte ådagalägga, hvilken fackmannakunskap, som är representerad i den, såsom vi hörde, ännu icke upplösta tullkomitén, vågar jag dock påstå, att det framställda skrifvelse-förslaget icke är obefogadt, och att man väl näppeligen kan säga, att den mångsidiga fackkännedom, som behöfves för behandling af tullagstiftningsfrågan i dess helhet, i den nuvarande komitén är representerad. Derför synes mig också ingalunda obefogadt att genom en skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om tillsättande af en komité af "sakkunnige"

män, hvilket för öfrigt i dylika fall är det sedvanliga uttryckssättet från Riksdagens sida och således icke behöfver innebära ett misstroendevotum mot den nuvarande komitén, eller ett underkännande af dess insigter eller förmåga, utan endast en antydning om, att denna komité, om den fortfarande skall fungera, måste förstärkas, så att den kommer att representera sakkunskap inom flera områden, än som med den nuvarande kan erkännas vara fallet. På dessa grunder anhåller jag om bifall till Herr Themptanders förslag.

*Om utarbetande af ny tullkomité.
(Forts.)*

Friherre *Koskull* och Herr *Torpadic* instämde i Herr Hedins yttrande.

Herr *Lyttkens*: Jag för min del kan, i motsats till den siste ärade talaren, icke instämma i förslaget att till Kongl. Maj:t aflåta en sådan skrivelse som här föreslagits. Ty så länge Riksdagen icke har rättighet och makt att sjelf tillsätta komitén, utan denna rättighet tillkommer Kongl. Maj:t, kunna vi icke komma med en skrivelse med anhållan om tillsättande af en ny tullkomité, och således säga, att Riksdagen icke har förtroende för den nuvarande komitén. Det vore, tror jag, att gå utom den befogenhet, som för närvarande billigtvis kan Riksdagen tillkomma. Kongl. Maj:t har naturligtvis till medlemmar i denna komité utvalt de personer, som Kongl. Maj:t ansett äga den mesta sakkunskap; och jag är öfvertygad, att, om under komiténs arbeten det visar sig att den behöfver förstärkning af kraftigare elementer eller mera sakkunskap, Kongl. Maj:t icke skall underlåta att i komitén inkalla dem.

Jag tillåter mig instämma i de åsikter, Herr Carl *Ifvarsson* i frågan uttalat, och yrkar således i likhet med honom, att Kammaren måtte, med ogillande af Utskottets motivering, bifalla det slut, hvar till Utskottet kommit.

Herr *Hammar skjöld*: Jag får först be min ärade länskamrat om ursäkt, om jag på något sätt missförstått hans ord. Har ett missförstånd skett, har det från min sida varit helt och hållet oafsigtligt.

Hvad talarens på stockholmsbänken yttrande beträffar, att, när den franska handelstraktaten för Riksdagen framlades, Riksdagen till följd af vissa faktiska förhållanden fann sig nödsakad att godkänna densamma, oaktadt inom Riksdagen stora betänkligheter deremot hystes, vill jag icke inlåta mig på en vidlyftig historisk undersökning i detta fall. Jag har icke heller sagt någonting annat än att, såvidt jag visste, ifrågasvarande traktat blifvit till Riksdagens godkännande framlagd. Såvidt jag vet, är förhållandet inom alla representativa stater, att Regeringen uppgör traktater med främmande makter äfven om de innehålla bestämmelser, som fordra representationens bifall, men regeringen gör det med förbehållen rätt för representationen att bifalla eller ogilla traktaterna; och skulle representationen ogilla dem, komma traktaterna icke till stånd. Hvad regeringen förbinder sig till, är endast att gifva sin rekommendation inför representationen åt den traktat, hvarom regeringen med den främmande makten öfverenskommit, och det är mig fullkomligt omöjligt att inse, huru en traktat på annat sätt kan

*(Om utarbetande af ny tulltaxa.
(Forts.)*

komma till stånd. Ty om representationen skulle, innan underhandlingen skett, bestämma de vilkor, hvarom sedermera skulle underhandlas, tror jag icke, att en traktat någonsin skulle kunna åstadkommas.

Herr E. G. Boström: Med anledning af hvad Herrar Themptander och Hedin yttrat, ber jag att få afstå från mitt yrkande om återremiss och instämma i det af Herr Themptander framställda skrifvelseförslaget.

Herr Hammarberg: Såsom sjelf handlande och representant för en handelsstad skulle jag vilja yttra några ord i här föreliggande fråga, men den är redan så fullständigt behandlad, att jag kan yttra mig mycket kort. Jag vill endast för min del nämna, att jag ingalunda anser, att tull-lagstiftningen eller den franska handelstraktaten haft ett så väsentligt inflytande på det ekonomiska betrycket, att man till följd deraf borde inslå på en annan bana. Men hvad jag deremot tror, är, att Bevillnings-Utskottet i sitt utlåtande bort taga något närmare hänsyn till de förhållanden, som ligga utom oss och hvaraf vi icke kunnat gå alldeles oberörda. Sjelf har jag visserligen till en början i teorien varit mest böjd för de frihandelsprinciper, som gjort sig gällande, och jag har icke ogillat hvarken senare tull-lagstiftningsåtgärder eller den franska handelstraktaten, men på senare tider hafva förhållanden uppkommit -- jag kan icke neka dertill -- som vi icke böra ligkiltigt behandla. På grund deraf skulle jag också nu gerna vilja biträda det förslag, som Herr Themptander framställt; men då jag i allmänhet är rädd för att fatta beslut på, så att säga, rak arm, då man icke har tillfälle att tillräckligt öfverväga en sådan skrifvelses ordalydelse, förenar jag mig med dem, som yrka återremiss.

I fråga om de förhållanden, hvari vi stå till andra länder och deras tullagstiftningar, får jag säga, att dessas lagstiftningar naturligtvis kunna beröra oss ganska mycket och ibland kanske mera än våra egna; och för att visa, huru mycket vi äro beroende af andra länders lagstiftning, vill jag blott anföra ett enda exempel. För införsel af svenskt jern måste vi i Amerika betala ungefär 50 procent af varans naturliga värde, och detta ehuru vi från Amerika importera en mängd af deras fabrikat. Det är sådana förhållanden, som jag anser kanske icke alldeles bort af tullkomitéen lemnas obeaktade, och jag kan icke finna, att det innebure ett misstroende-votum mot den nu tillsatta komitéen, om Riksdagen begärde, att den skulle taga i öfvervägande sådana förhållanden, som synnerligast på senare tider gjort sig gällande. På grund af hvad jag nu anfört, vill jag förena mig med dem, som yrkat återremiss.

Herr Casparsson: Äfven jag är i allmänhet rädd för att på rak arm antaga förslag, som i Kammaren framläggas. Men då det skrifvelseförslag, som af en ledamot på stockholmsbanken framstälts, temligen nära öfverensstämmer med mina åsikter i denna fråga, och jag icke är säker på, att Utskottet skulle kunna göra det bättre,

finner jag mig föranlåten att återtaga mitt yrkande om återremiss och instämna i det yrkande, som af herr Themptander framlagts.

Om utarbetande af nya tulltaxa.
(Forts.)

Herr Themptander: Då Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet nyss velat tolka de ordalag, jag i mitt skrifvelseförslag begagnat, såsom ett misstroendevotum mot den tullkomité, som för närvarande är i verksamhet, så ber jag få nämna, att något sådant dess mindre kunnat vara af mig åsyftadt, som jag endast i mitt förslag användt ordalag, som af Riksdagen i allmänhet begagnas, när Riksdagen vill hos Kongl. Maj:t anhålla om en frågas utredning genom en komité. Den komité, jag åsyftat, skulle nemligen ega en vidsträcktare uppgift, än jag föreställt mig den nuvarande komitén hafva, och då jag ansett det vara af nöden att särskildt framhålla fördelarne af en omfattande utredning af verkningarne utaf vår nu gällande tulllagstiftning, har jag för att uttrycka önskvärldheten, att en sådan utredning bringas till stånd, blott begagnat de i liknande fall vanligtvis af Riksdagen nyttjade ordalag. Ett ytterligare bevis för, att jag med mitt förslag ingalunda afsett att uttala något misstroende mot den förut varande komitén, ligger ju äfven deri, att jag yttrat, att det ändamål, jag med den föreslagna skrifvelsen afsett, lämpligen skulle kunna vinnas genom en förstärkning af samma komité. Fler-talet af de framstående personer, hvilka bilda denna komité, hafva inlagt särdeles stora förtjenster vid genomdrifvandet af vårt nuvarande tulllagstiftningssystem, men just denna omständighet bör tala för, att, när man åsyftar att åstadkomma en granskning af verkningarne af detta samma system, denna granskning icke lämpligen bör uppdragas mera uteslutande åt samma personer, genom hvilkas åtgöranden det nuvarande systemet till stor del bragts till stånd. Att jag, för åstadkommande af en sådan granskning i den af mig föreslagna komitén, velat inrymma nya element vid sidan af de gamla, torde möjligen kunna förklaras deraf, att jag, såsom jurist, har vant mig att fästa ett visst afseende vid den gamla rättsregeln: »*audiatur et altera pars.*»

Grefve Sparre: Jag kan så mycket lättare reutvä mig från alla misstankar att hafva velat uttala något klander eller något misstroendevotum mot Regeringen med afseende å den nuvarande tullkomitén, som jag i mitt förra yttrande inskränkt mig till att begära en återremiss af Utskottets betänkande, med anhållan, att Utskottet måtte formulera förslag till en skrifvelse till Kongl. Maj:t i afsigt att fästa Kongl. Maj:ts uppmärksamhet derpå, att *de förändrade tidsförhållandena* möjligen kunde föranleda en ändring i vår tulllagstiftning.

Jag kan likväl icke underlåta att till den kommentar öfver den nuvarande komitén, som här blifvit gjord, göra ett tillägg. I denna komité finnes *en, samma en*, industriidkare, hvaremot de öfriga ledamöterna bestå af — den förnämste representanten för frihandel, som finnes i vårt land, en konsular-agent, äfven en af de mest utpräglade frihandlare, vår ärade vice talman, sjelf trävaruexportör och frihandlare, en jordbrukare från Jemtland, — ett län der jordbruket inga-

*Om utvär-
tande af ny
tulltoll.
(Forts.)*

lunda är hufvudnäring — och som dessutom, äfven han är frihandlare, samt slutligen en medlem af och styresman för en teknologisk anstalt, hvars åsikter äro oss alldeles okända. Jag tror således, att, eftersom fråga derom uppstått, industriidkarne kunnat vara något mera, än som nu är fallet, eller en mot fyra, om icke fem, i tullkomitén representerade. Derom är emellertid nu egentligen icke tal, utan frågan gäller, hvad Riksdagen nu bör göra; och jag erkänner, att jag i detta hänseende står helt och hållet på samma ståndpunkt som Herr Carl Ifvarsson med afseende på så väl den finansiella frågan, som den att, såsom jag förut nämnt, man måste taga hänsyn till utlandets åtgärder i saken. För att emellertid förmedla de olika åsikter, här under debatten uttalats, så, ehuru jag fullkomligt skulle kunna gå in på den af Herr Carl Ifvarsson uttryckta mening, vidblifver jag yrkandet om återremiss af Utskottets betänkande såsom det lämpligaste slut, hvartill vi nu kunna komma.

Öfverläggningen var slutad. Derunder hade yrkats dels bifall till Utskottets hemställan, dels att det förslag, Herr Carl Ifvarsson framställt, måtte varda antaget, dels att, med afslag å Utskottets hemställan, Herr Sääfs motion måtte bifallas, dels återremiss, dels och slutligen bifall till det af Herr Themptander afgifna förslag. Efter att hafva framställt propositioner i öfverensstämmelse med dessa yrkanden, förklarade Herr Talmannen sig anse ja vara öfvervägande för den förstnämnda meningen. Votering blef då begärd, i följd hvaraf Herr Talmannen, för bestämmande af kontrapositionen, ånyo upptog de öfriga yrkandena, bland hvilka Herr Talmannen fann det, som afsåg bifall till Herr Themptanders förslag, hafva flertalets röster för sig. Men äfven om kontrapositionen äskades votering, Herr Talmannen förnyade då propositionerna å de yrkanden, som återstodo, hvarpå Herr Talmannen förklarade, att, enligt hans uppfattning af de nu afgifna svaren, de flesta af Kammarens ledamöter önskade, att till kontraposition i den blifvande voteringen om kontraposition måtte antagas deras mening, som yrkat återremiss. Då likväl än ytterligare begärdes votering, blef, sedan till kontraposition i denna votering antagits bifall till Herr Carl Ifvarssons förslag, en så lydande omröstningsproposition först uppsatt, justerad och anslagen:

Den, som till kontraposition i voteringen om kontraposition antager deras mening som yrkat återremiss, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej har Kammaren till kontraposition i nämnda votering antagit Herr Carl Ifvarssons yrkande.

Den votering, som anställdes enligt denna proposition, utföll med 96 ja mot 46 nej; hvadan propositionen för den derpå följande voteringen erhöll denna lydelse:

Om utarbetande af ny tulltaxa.
(Forts.)

Den, som till kontraposition i hufvudvoteringen, antager deras mening, som yrkat godkännande af Herr Themptanders i förevarande ämne framställda förslag, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kammaren till kontraposition i nämnda votering antagit yrkandet om återremiss.

Omröstningen enligt sistberörda proposition visade 80 ja mot 61 nej. Kammaren hade således beslutit, att propositionen för hufvudvoteringen skulle lyda sålunda:

Den, som bifaller hvad Bevillnings-Utskottet hemställt i 1:sta punkten af utlåtandet N:o 6, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kammaren, med afslag å Utskottets hemställan, bifallit det förslag, Herr Themptander i ämnet framställt.

I hufvudvoteringen röstade 48 ledamöter ja och 97 nej; och hade Kammaren alltså, med afslag å Utskottets hemställan fattat följande beslut:

“att Riksdagen i underdånig skrifvelse anhåller, det Kongl. Maj:t måtte uppdraga åt en komité af sakkunnige män att dels anställa en omfattande och på undersökning af de särskilda förhållandena, med afseende å hvar och en af våra hufvudsakliga näringar och industrigrenar, stödd utredning rörande verkningarne af den under senare tider gällande tull-lagstiftningen, och dels med ledning af de genom denna utredning ådagalagda förhållanden afgifva yttrande om och i hvad mån en förändring i nu gällande tullsats påkallas; hvarefter komiténs betänkande och förslag torde till Riksdagen öfverlemnas, dock att, i händelse före afslutandet af komiténs arbeten fråga skulle uppstå om afslutande af ny handelstraktat med främmande makt, komiténs utlåtande deröfver må särskildt komma Riksdagen tillhanda, innan Kongl. Maj:ts proposition om godkännande af grunderna för

*Om utarbete-
tande af ny
tulltaxa.
(Forts.)*

den tillämnade traktaten behöfver till pröfning hos Riksdagen förekomma.“

Den vidare föredragningen af det föreliggande betänkan- det uppsköts till kl. 7 e. m., då Kam- marens ledamöter genom utfärdadt anslag kallats att åter sammanträda.

§ 4.

Herr Carl Ifvarsson begärde ordet och yttrade: Som jag erhållit den sorgliga underrättelsen, att min moder nyligen af- fidit, får jag med anledning deraf anhålla om 14 dagars ledighet från riksdagsgöromålen, räknadt ifrån denna dag.

Denna framställning blef af Kam- maren bifallen.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{3}{4}$ 3 e. m.

In fidem
H. A. Kolmodin.